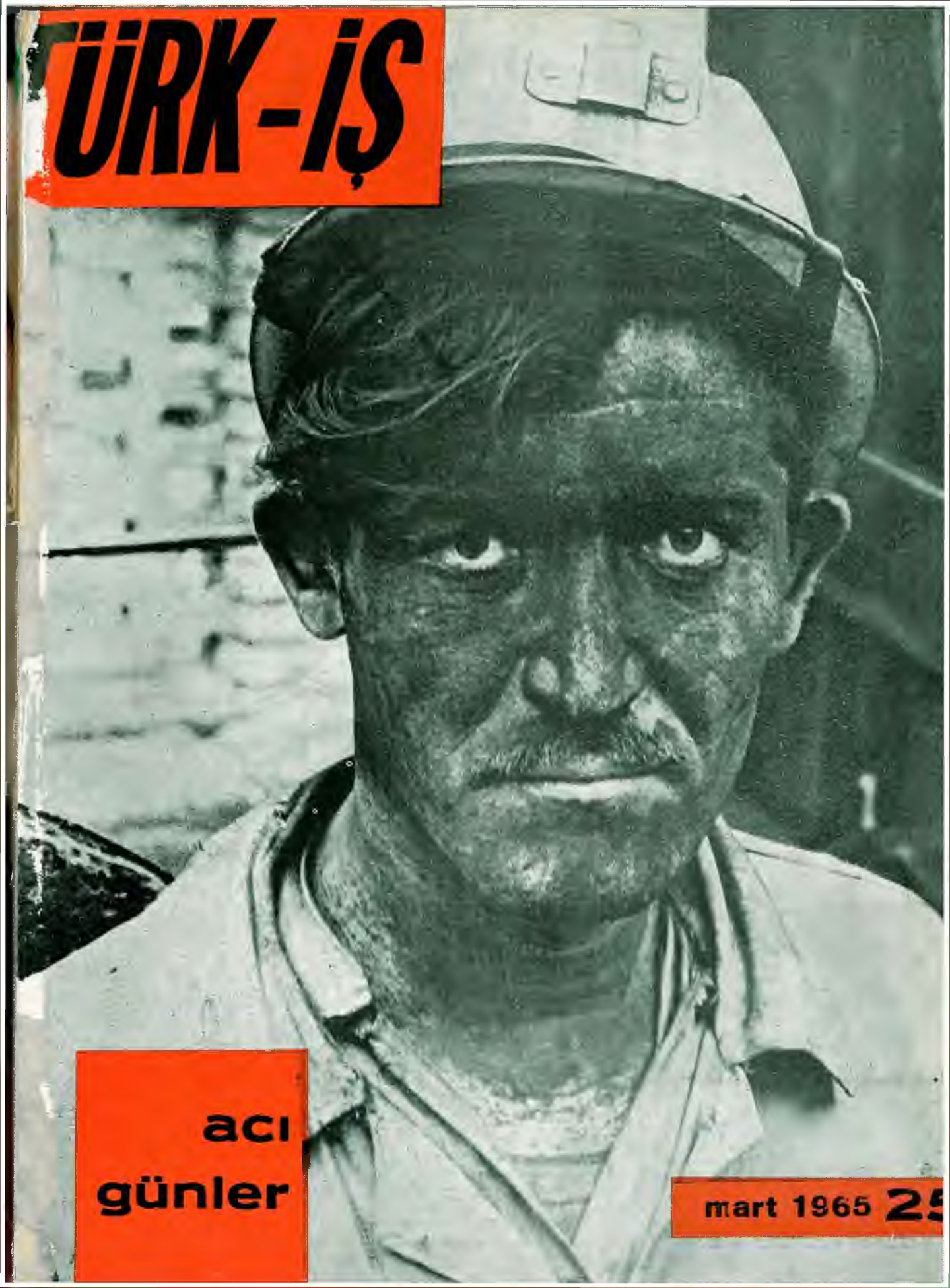

TÜRK-İŞ

A black and white photograph of a man wearing a hard hat, looking directly at the camera with a serious expression. The background is slightly blurred, showing what appears to be a construction or industrial setting.

**acı
günler**

mart 1965 25

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

AYLIK DERGİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

MART

1 9 6 5

YIL : 3

SAYI : 25

Fiatı : 250 Kır.
1 Yıllık 25.00 TL.

TÜRK-İŞ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Seyfi DEMİRSOY

Genel Yayın Müdürü
Oktay POYRAZ

Yazı İşleri Müdürü
Özer ESMER

İDARE ve YAZIŞMA ADRESİ

İşçi Sigortaları Hanı
Atatürk Bulvarı Kat 1/2
YENİŞEHİR — ANKARA

T e l e f o n :
12 66 18 — 12 37 67

TÜRK-İŞ DERGİSİ BASIN AHLÂK YASASINA
UYMAYI KABUL ETMİŞTİR.

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER

Şişli

MATBAASI - ANKARA — 1965

SUNUŞ

Her sayısında, okuyucularına daha iyi, daha başarılı, daha yararlı bir şekilde sunmak istediğimiz TÜRK-İŞ Dergisi, bu sayı ile 3 yaşına basmış bulunuyor. 1963 yılının Mart ayında yayın hayatına başlayan dergimiz, iki yıl içinde okuyucularından aldığı kuvvetle bugünkü duruma gelmiştir.

Amacımız, hızla gelişen Türk sendika hareketinin başarılarını ve çalışmalarını kamu oyuna ve sendikal çevrelere tarafsız bir şekilde duyurmaktır. Türk-İŞ Dergisi, her sayısında elindeki mütevazı imkânları en iyi şekilde değerlendirmek için çalışan küçük bir kadronun didinmesi sonucu bugüne gelmiş bulunuyor. Üçüncü yılda, daha olumlu bir başarı gösterebilmemiz, okurlarımızın Dergimize gösterecekleri ilgi derecesinin artması ile mümkündür.

Gönül isterdi ki, üçüncü yaşıma bastığımız bu Mart ayını da bundan öncekiler gibi neşe ile kutlayalım. Ne var ki, 1965 Mart'ı çalışma tarihimize kanlı bir sayfa olarak geçecektir. Zonguldak'taki kanlı olaylar ve Yeni Çeltek'teki feci grizu faciası hepimize ACI GÜNLER yaşatmıştır. Zonguldak ve Yeni Çeltek'te verdiğimiz şehitlerin acıları, girdiğimiz demokratik çalışma düzeninin koruyucuları olan aydın sendikacılara bundan sonraki çabalarında kırbaç olmaktadır.

TÜRK-İŞ

BU SAYIMIZDA

Acı Günler

Seyfi DEMİRSOY

Zonguldak Olayları ve
Nedenleri

Halil TUNÇ

Maden Dâvamız

Doğan AVCIOĞLU

Kazalar ve Maden Kanunu

Neler Dendi

Gerçekleştirilmesini beklediğimiz
Sözler

Sosyal Sigortalar Kanunu
Yürürlüğe Girdi

Enflasyona Karşı Tedbirler

Kökü Dışarda Milli Menfaatler,
Kökü İçeride Uluslararası
Sermaye

Fransa'da İş Kazaları

İşçi Liderlerinin Ortak Bil-
dirisi

Yardım Kampanyası
Maskeler Aşağı
Kanat Çırpması
Asıl İstismarçı
Darılmaca Yok
Utanın
Kanun Teklifi

O L A Y L A R :

- 69 Şehidin Hesabını Kim Verecek?
- Kozlu Olayları
- Bakanlar - Özel Sektör Toplantısı

H A B E R L E R :

- Grevler
- Lokavtlar
- Toplantı
- Yurtiçi Haberleri

Dünyadan Haberler
Uluslararası Haberler

KAPAK

Türk-İş'in bu sayısını, toprağın yüzlerce metre altında, ölümle kucak kucağa günde on altı saat kazma sallıyanlara en derin minnet ve saygı hislerimizle ithaf ediyoruz.

acı
günler

G eçen iki hafta içinde talihsiz günler yaşadı Türk sendikacılığı. 70 maden işçisi arkadaşımızın elim kazalar sonunda aramızdan ayrılışlarının acısı kalplerimizin derin köşelerini sızlatmaktadır. Nur içinde yatsınlar.

İş kazaları sonunda ölen işçilerin isimleri hemen hemen gün geçmez ki, basında yer almasın veya duyulmasın. Kader budur deyip geçmedik ve geçemeyiz. İş emniyetinin iş yerlerinde sağlanması çabamız, iş kazalarını önleme mücadelemiz, ödediğimiz paradan senevî milyonları bulan miktarların, iş kazalarının, hiç olmazsa milletlerarası istatistiklerin en düşüğüne indirmeyi hedef tutan mesaiye harcanmasına gönül huzuru ile rıza gösterdik. Fakat olmuyor işte. İşçinin kör talihi bu. Yine de yer üstünde, yerin altında, fabrikasında, atölyesinde canlar veriyoruz. Nice ailelerde matemlerin tutulmasına mani olunamıyor. Sayısız kazalar bize şunu ispat etmiştir: Sendikacıların işyerinde iş emniyetini sağlamak için şimdiyedek ettikleri mesai, bitip tükenen veya bir yerinde son verilen husus olamayacaktır.

Nerede, hangi saatte olursa olsun, işçinin iyi veya kötü gününde, sendikacısı yanındadır. **"İşçinin derdinden işçi anlar"** sözü bu sebeple söylenmiştir. İşçinin bünyesi dışında elbette, dâvasına inanmış kişileri, sempatizanları vardır ve olacaktır. Daha iyi iş şartları, adil ücret temin etme çabalarımızın günler geçtikçe toplu sözleşmelerle lehte inkişaf etmesine çalışmışız. İki seneye merdiven dayayan toplu sözleşme düzeninin seyri hiç de hor görülecek nitelikte değildir. Muhasebesini bu dar sütunda yapacak değilim. Siz işçi arkadaşlarım idrakten mahrum değilsiniz, bundan da kimse şüphe edemez.

Ancak, seni sendikandan soğutmak isteyenlerin çıktığına şahit oluyoruz da.. Türk sendikacılığının köküne kibrit suyu ekmek veya sıska, onun bunun himayesine muhtaç hale getirme arzuları var.

Gerçi arzularını kursaklarında bırakacak güçteyiz, buna rağmen devam eden uyardılarımıza bir yenişini ilâve etmek lüzumunu hissettim. Zira kömürü sobada görenler, Kırıkkale'nin piring fabrikasından bahsederken çeltik kabuğundan çıkan anlayanlar, içinin temizliğini bilmeden iş elbisesinin pisliğinden tiksinenler, işinizin aynası olan yağlı paslı elini sık-maya tenezzül etmeyenler, dâvanın yanında olmasına imkân olmayanlar sütun dolusu lâf ederek seni sendikadan, sendikacıdan ayırmak hedefini güdüyorlar. Türk sendikacıları kudretli kuvvetli kişilerdir. Yılların ve meşakkatin verdiği tecrübeye sahiptirler. Bir iki salon sosyete ötücüsünün bet sesleriyle, meydanı boş bırakacağımızı sanıyorlarsa al-danıyorlar. Kafeslerinde rahat oturmayı bilsinler.

Değil akıllarına, gölgelerine dahi ihtiyacımız yok. Onlar bilir kendilerini. Bizi elleri patlarcasına alkış tuttuklarında teşekkür dahi etmemiş, tenkitlerine de sinirlilik alâmetleri göstermemişiz. Devam etsinler isterlerse.

Türk - İş gövdesine atılacak her parçalayıcı ok bizzat sahiplerini yaralayacaktır. 700.000'e merdiven dayayan Türk - İş topluluğuna almadıklarımız da var. Onların da doğru yolu bulmalarını tavsiye ederim.

Kuyrukları sıkıştı mı "bizi kurtar, aman" derler. İşleri bitince de kullandıkları ağız kokuyor birşeylere. Esmaya basmayız üzerimize sıçar, diye. Düşündüklerimiz var olan içinde. Merak ediyorlarsa hemen söyleyim. Ortada ve cascavlak bırakmak. Zaten kedi yavrusunu taşır gibi tabelâlarını taşımağa başlamışlardır. İşçi meydanı boş değildir. Sahibi var. Parselleme heveslilerinin hevesleri dün olduğu gibi, bugün de yarın da hayal olmağa mahkûmdur.

Seyfi Demirsoy

OLAYLAR

ÖLÜM TÜNELİNDEN ÇIKIŞ — Otuz beş yaşındaki Mustafa Aslan'ın ölüm, infilâk anında yakalamamıştı. Boğularak ölen Mustafa'nın cesedini, ölüm tüneline ancak şimdi çıkarabiliyorlardı.

19 Mart'ı 20 Mart'a bağlayan gece saat 20. 29'da, Amasya'nın Yeni Çeltik linyit madeninde patlak veren grizu faciası, 69 ailenin ocağının sönmesine sebep oldu. Kazanın daha ilk anında can verdikleri sanılan 26 kişinin cesetleri, daha sonra zehirli gazlarla boğularak ölen 43 işçiyle birlikte, şimdi toprak altında bulunuyor.

Olay, Kozlu olaylarının üzünlüğüyle sarsılan Türk-İş çevrelerinde şok tesiri yaptı. Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç hemen o sabah. Türk-İş üyesi sendika ve federasyon yöneticileriyle önemli bir toplantıda bulunan Başkan Seyfi Demirsoy da, gece hareket ederek Yeni Çeltik'e gittiler.

SARSINTI

Şanslarının yardımıyla kurtulabi-

len işçilerin sayısı 53'ü buluyordu. Üç işçi işe yaralı olarak ocaktan çıkarılmış, ancak bunlardan birisi de hastahane de can vermişti. Böylece, o ana kadar 68 olan ölü sayısı Yılmaz Kılıç'ın ölümüyle 69'a yükseldi.

69 şehidin hesabını kim verecek?

Yeni ve Eski Çeltik ocaklarında çalışan tahliye ekiplerinin elinde, zehirli gazların doldurduğu ocakta 2 saat kalabilecek nitelikte teneffüs cihazları bulunuyordu. Olaydan iki saat sonra olay yerine yetişebilen Zonguldak ekibinde ise daha daha

imkânlı vasıtalar vardı. İlkel tahlisiye cihazlarıyla ocağa girmeye teşebbüs eden Dodurga tahlisiye ekibi, ocağa girer girmez, kendilerini kaybettiler ve baygın geri çıkarıldılar.

KADER BEKÇİLERİ

Özel teşebbüse ait olan Yeni Çeltek işletmesinde bu, ikinci grizu patlamasıydı. 1955'te kurulan işletmede, 1958'de olan ilk faciada 9 işçi can vermişti .Bu kez ölü sayısı, bir Türkiye rekoru seviyesine ulaşmıştı ve bu sorumluluğu kadere yüklemek de elbette doğru olmazdı.

Amasya, Tokat, Samsun, Trabzon illerinin köylerinden gelen işçilerin çoğunlukta olduğu Yeni Çeltek'te 652 işçi çalışmaktaydı. Faciadan sonra ise erkekler olay yerini terketmişler, yerlerini tel örgülerin dibinde ağıt yakarak ağlayan anneler, bacılar, herşeyden habersiz güllük yapan yetimler almışlardı.

Faciayı yaşayan grup, gece 24'te ocağa giren 24-08 vardiyasının işçileriydi. Her zamanki gibi ocağa tek sıra halinde yaklaşmışlar, kapıda bekliyen emniyet şefine, sigaralarını, kibritlerini teslim etmişler ve kendilerini bekliyen âkibetten habersiz, 440 metre uzunluk ve 180 metre derinlikteki ölüm tüneline girmişlerdi.

ÖLDÜREN DUMANLAR

«Akıbetlerinden habersiz...» dedik. Oysa, bir gün önce, ocağın için deki bir dayanak kirişinin «terlediği» ve civardaki duvarlardan dumanlar çıktığını gören işçiler, durumu ekip şefi Ali Kabuk'a bildirmişler ve burada emniyet tedbiri alınmasını istemişlerdi. Durum bir raporla işletmeye bildirilmiş, sonuç olarak buranın «çamurla sıvanması» istenmişti. İşçiler, insan hayatının, fazla üretime tercih edildiği batı ülkelerinde ve devlet kesimindeki maden işletmelerinde olduğu gibi, buranın çimento ile kapanarak zararsız hale getirilmesinde ısrar etmişler, ancak, «Sonra buradan nasıl kömür çıkar?...» şeklindeki itiraz üzerine, verilen emri dinliyerek havayla temas sonucu yanmaya başlayan linyitin üzerine çamurla sıva mağa başlamışlardı.

Sıvama ameliyesi devam ederken, vardiyadaki 125 işçiden geri kalan

Teşekkür

Yeni Çeltek faciası dolayısıyla yurdun her köşesinden Türk-İş'e yüzlerce başsağlığı telgraf ve mektupları gelmektedir.

Türk-İş, bu büyük acıma zı paylaşınlara teşekkür eder.

büyük kısmı, üretim faaliyetine devam ediyordu. Oysa Zonguldak havzasında da yıllarca çalışmış tecrübeli işçilerin görüşü başkaydı. Şöyle ki;

1 — Normal üretim faaliyeti derhal durdurulmalı ve ocağa sokulacak mahdut sayıdaki işçiyle duvar büyük sür'atle ve çamur değil çimento ile sıvanmalıydı.

2 — Ocaktaki grizuyu dışarı a-

tacak havalandırma tertibatı yeterli değildi. Bir tek havalandırma cihazı çalışıyor ve bu iki yöne ayrılan bacalar, 5 yüz metreye yakın uzunluktaki tüneli havalandırmaya yeter sanılıyordu.

3 — Madende çalışan mühendisler, değil sadece olayda, bundan önce de, madenle gereği gibi ilgilenmiyorlar ve hergün ocağa inmeleri gerektiği halde, bu görevlerini yerine getirmiyorlardı.

CESETLER VE BİR BAKAN

Cesetlerin çıkarılması, patlamanın bir kez daha tekrarlanması ve içeride çıkan yangının devam etmesi yüzünden bir güne yakın süre ile aksadı. Bu sırada olay yerine beraberinde Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü olduğu halde gelen Çalışma Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, işletme müdürlerinin yanına gitmiş, onlarla konuşuyordu. Sorumluluk büyük, yöneticiler telâşlı ve üzgündür. Çağlayangil'i kazaya «işçilerin cahilliği»nin sebep olduğu konusunda ikna ettiler. Çağ

Utanın

Son maden kazası artık canımıza tak dedi. İnsan hayatına bu kadar değer vermezlik, birkaç kuruş daha fazla kazanmak için, göz göre göre bu kadar işçinin hayatını tehlikeye atmak... Hangi devirde yaşıyoruz?

İşletmenin sadece bir mühendisi varmış.Tahlisiye ekibi üç kişiden ibaretmiş.

Peki ama neden?

Üç beş şirketin masrafları kısıp, bilançolarının kâr hanesini biraz daha kabartması için, bu kadar insanın kanına girmesine göz yumanlar kim?

Nerede iş müfettişleri?

Nerede maden dairesi?

Maden kanununun uygulanmasıyla kim ilgilenecek?

Şimdi yapılacak soruşturmalar, kazanın sebepleri hakkında ileri sürülecek fikirler ölen arkadaşlarımızı geri getirecek mi?

İstemiyoruz, sizin olsun iş işten geçtikten sonra yapılacak soruşturmalar...

Bize, kaza olmadan önce alınacak tedbirler lâzım. Biz, hayatlarını tehlikeye atarak, toprağın yüzlerce metre altında çalışan insanların kaç paraya çalıştırıldıklarını, nasıl yaşadıklarını incelemenizi istiyoruz. Biz, bu fedakâr insanlara, öldükten sonra değil, yaşarlarken de saygı duymanızı istiyoruz.

Bunları yapın ve hiç olmazsa, vicdanınızla başbaşa kaldığınız zaman utanın. Utanın anlıyor musunuz, U T A N I N...

layangil bir süre sonra onları dinledi ve Ankara'ya döndü.

CESETLER VE AKRABALARI

Ocaktan can veren işçilerin yakınlarından sadece kadınların içeriye girmelerine izin verilmemişti. Babalar, amcalar, erkek kardeşler ve yetişkin yaşta erkek evlâtlar daha sabırlı ve mütevekkildiler.

İşletmenin tel örgülerle kapalı kapısının önüne birkaç manga jandarma yerleştirilmişti. Kadınlar, baş örtülerini ısırmışlar, yumruklarını göğüslerine, taşlara, çalılara vurarak ağıt yakıyorlar, dövünüyorlardı. Az ötede, herşeyden habersiz oynayan bebeler, ağlayan dövünen analara rına hayretle bakan 3 - 4 yaşında kız

ve oğlan çocukları toplanmıştı. Zaman zaman 150 metre ötedeki ocağın ağzından bir zil sesi duyuluyor, o zaman ağıtlar susuyor, büyüyen gözler uzağa, ocağın ağzına dikiliyordu.

Zil sesi duyulduğu zaman, tahlisiye ve emniyet ekiplerinin şefleri, derhal ocağın ağzını emniyet altına alıyorlar, aynı anda 20 metre ötedeki yamaçta dalgın, mütevekkil oturan erkek kalabalığı çığ gibi dalgalanıyor, aşağı akıyordu. İtiş - kakış arasında, hemşehrisini tanıyabilen bir ses duyuluyor, o zaman kalabalıktan ayrılan iki ihtiyar, kirli bir bez parçasını ağzına tıkayarak sedyenin üzerine atılıyordu.

ZEHİRLİ YANIK

Bir işçi, «ilk anda ölenler talihliymiş bey...» dedi.

Talihlileri, renklerinden ayırıyorlardı. Talihliler parça parça çıkıyordu. Bir kol, bir bacak ... Grizunun patlama halinde yakınında bulunan «talihliler» tanınamıyacak durumda yanmışlar ve parçalanmışlar, ancak azap çekmemişlerdi. Ölü sayısı olan 69'dan, tanınabilen cesetlerin sayısı çıkarılacak, geri kalan sayıdaki tabuta, tanınamıyacak durumda olanlarla «talihlilerin» parçaları taksim olunacaktı.

Talihli olmıyanların durumu, kırmızı - mor - siyah karışımı renklerinden ayrılabilirdi. Tehlikeli şekilde yanıkları, karbon monooksitle zehirlenmiş, yanık ve kırıklarının ıstıabını çekerken boğularak can vermişlerdi. Ağız ve kulaklarından kan gelmişti. Başka vardiyada çalışan bir işçinin deyimiyle «zehirli yanık» iflâh etmezdi. Bunlar, bir insanı öldürmek için gerekli çok şeyin etkisi altında kalmışlardı. Patlamadan sonra birkaç saat toprak altından iniltileri gelenler bu işçilerdi.

YARALILAR KONUŞUYOR

Derhal Merzifon Hastahanesi'ne kaldırılan yaralılarından doktorun deyimiyle «kefeni yırtan» Fahrettin Demirsoy, şöyle diyordu :

«1001'den 1004'e çıkaydık. Vincun ta dibune kadar geldük. Emniyeçi arkadaş yukarı çıktı. Ses duydim. ötesini hatırlamayrum.»

HAYATA DÖNÜŞ — Şerafettin Demirsoy, Merzifon Devlet Hastanesi'ndeki yatağında, bu halde yatarken bile, hatırlı soran maden yetkililerine «Sağolasın bey...» diyebiliyordu.

ŞEHİTLERE YARDIM

Türk-İş şehit düşen işçilerin ailelerine yardım için bir kampanya açmaya, karar vermiş ve durum bir genelge ile teşkilata bildirilerek ilgileri istenilmiştir.

Ziraat Bankasının Ankara Yenışehir şubesi 630/25141 numaralı hesabına, yurdun her tarafından Ziraat Bankası veya diğer banka şubeleri vasıtasıyla para yatırmak mümkün olmaktadır.

Bu yardıma ilk olarak Türk İş İcra Kurulu ve Türk-İş'te çalışan personel katılmış ve bir gün içinde hesapta, 1300 lira toplanmıştır. Yardım listesi şöyledir : Seyfi Demirsoy 100.—, Halil Tunç 100.—, Ömer Ergün 100.—, Türk-İş personeli 1000.—, Toplam olarak. 1300.—, TL.

Yardıma katılanların listesi önümüzdeki sayılarda dergimizde yayınlanacaktır.

Ayrıca, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, şehit ailelerine dayanışma fonu kanalı ile 1000 dolar (On bin Türk Lirası) göndermiştir.

Karşısında İşletme Müdürü Musa Şengül ve şirketin İdare Meclisi Başkanı Ertuğrul Malkoç'u gören sorumlu emniyet şefi Halim Açıcı ile, dergimiz muhabiri, Şengül ve Malkoç arasında ise şu konuşma geçti:

Gazeteci — Duvardan duman çıktığını görenler...

İşletme Şefi — Orada grizu yoktu değil mi evlâdım?

Halim Açıcı — Yoktu müdir bey...

Gazeteci — Peki, işçi arkadaşlarımız, bir gece önce duvardan dumanlar çıktığını görmüşler. Orada olamaz mıydı?

Halim Açıcı — Evet. 1004'te, Ali Serdar'ın orada duvardan hafif duman çıkıyordu. Ben onu gördüm. Yukarı çıkıydim...

DEVASIZ SANCI — Mustafa Aslan'ın on üç yaşındaki oğlunun, «Bubacığım... bubacığım...» diye inlemekten başka yapabileceği hiçbirşey kalmamıştı.

OY EVLÂT, CAN GİTTİ CAN — Dikenli teller avuçlarına batıyordu. Artık dökecek göz yaşı kalmamış, eğilip doğrularak ağıta devam ediyorlardı.

İşletme Şefi — İyi ama evlâdım. Grizu patlıyan yerle, o duvar arasında 250 metre var değil mi? Değil mi yavrum.

Ertuğrul Malkoç, Musa Şengül (bir ağızdan) - Halim, evlâdım yavrum. Bir ihtiyacın olursa, bize haber ver olmaz mı. Bak biz hepimiz buradayız.

Halim Açıcı — Sağ olasın bey.

Gazeteci — Peki. Halim, duvardan duman çıkan yerden, grizunun patladığı yere gidinceye kadar beş dakikadan fazla geçti mi?

İşletme Şefi - Herhalde çok daha fazladır... En aşağı 15 dakika geçti değil mi Halim yavrum. Ha evlâdım?

Halim Açıcı — Geçti müdir bey, çok geçti...

Ertuğrul Malkoç, Musa Şengül (Birlikte) — Geçmiş olsun Halim evlâdım. Bir ihtiyacın olursa bize haber ver.

ÇEVREDE TEPKİ

Merzifon'da ve çevresindeki halk, grizu faciasının etkisiyle çalkanıyordu. Burada, eskiden madenlerde çalışmış halk arasındaki genel eğilim, ocak yetkililerinin kabahatli olduğu merkezindeydi. Adının açıklanması ni istemiyen, Merzifon'a çok yakın bir köyden bir eski maden işçisi bu konuda şöyle diyordu:

«Mudirlerin anlattığına inanma bey. Ben de orada çalıştım. Bir gün ocağa inmezler. Bildir bir arkadaşım ma grizu olduğu bilinen yerde lâ-

ğım atması için ekip şefleri emirler. Kabul etmedi, işten atıldılar. Şimdi Ankara'da çalışıyor...»

İŞLETME KİMİN?

Yeni Çelteç Linyit İşletmesi, Suluova ilçesine daha yakın olan Eski Çelteç'in karşı yamacında kuruludur. Eski Çelteç'in 70 küsur yıllık mâzisine karşılık, henüz işletmeye açılmıştır. 1955'te Etibank tarafından işletilmeğe başlanan Yeni Çelteç, 1957'de özel kesim müteşebbislerine satılmış ve 1958'de ilk grizu faciası patlak vermiştir.

5 Milyon lira sermayeli işletmenin ortakları ve bu ortakların hisse durumları şunlardır:

Kömür İşletmeleri Anonim Ortaklığı (1 milyon 700 bin), **Amasya Şeker Fabrikası** (1 milyon), **Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi** (800 bin), **Amasya Pancar Ekicileri Kooperatifi** (800 bin), **Merzifon Belediyesi** (500 bin) **Amasya Belediyesi** (200 bin).

Geçen yıl 192 bin ton linyit üreten Yeni Çelteç'in 1964 kârı, 1 milyon 100 bin liradır. İşçilerin aldıkları ücretler konusunda ise «rivayet muhtelifdir...» Ücretler konusunda, çeşitli ağızlar, şu lâfları etmişlerdir:

İdare Meclisi Başkanı Ertuğrul Malkoç: «Onbir liradır efendim.»

Üç yılda Olan Kazalar

İşçi Sigortaları Kurumunun tesbit edebildiği kadarıyla, Maden işkolunda 1961, 1962 ve 1963 yıllarında meydana gelen kazaların bilançosu :

1961 yılın 14 bin 080 iş kazası olmuş, iş göremez durumda sakatlanan 1087 kişinin işine son verilmiş, 213 kişi de hayatını kaybetmiştir.

1962 yılında, 13 bin 853 iş kazası olmuş, 753 kişi bir daha çalışamaz durumda işten ayrılmış, 214 kişi ölmüştür.

1963 te, 14 bin 077 iş kazası olmuş, 837 kişi iş göremez durumda kalmış, 192 kişi bu kazalarda can vermiştir.

Toplam olarak, üç yılda 41 bin 992 kaza olmuş, 2 bin 537 kişi iş göremezlik durumunda işten ayrılmak zorunda kalmış ve 619 kişi de ölmüştür.

Maden Kanunu Diyor ki

MADDE 94 : Ekonomi ve Ticaret Vekâleti'nde veya vekâletin selâhiyetli mühendisi tarafından, bir madende arazinin ve işletmenin emniyeti ve ya işçinin sağlığı ve hayatı ile alakalı olarak, veya cevher yatağının hüsnü istismarına müteallik, alınması emrolunan tedbirlerin, verilen mehil içinde, maden arama veya işletme hakkı sahibi tarafından yerine getirilmemesi halinde, mehilin hitamunda, emrolunan tedbirler meyanında yoksa, madendeki istihsal, vekâletçe kısmen veya tamamen durdurulur. Arama veya işletme hakkı sahibinden, bu tedbirler yerine getirilinceye kadar, mehilin hitamından itibaren geçecek hergün için işin mahiyetine göre, 10 liradan 50 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Vekâletçe yapılacak son ihtara rağmen, tedbirlerin yerine getirilmemesinde ısrar olunursa, arama veya işletme hakkının iptal veya feshi yoluna gidilir.

MADDE 95: Bir madende, çalışanların ve işletmenin emniyetinin veya işçinin sağlığının ve hayatının tehlikeye maruz kalmasını önlemek maksadıyla, madende alınan tedbirlerin ihlâl edilmesi halinde, bu fiil, daha ağır bir suça müntehi olmadığı takdirde dahi, failin den 200 liradan 2 bin liraya kadar ağır para cezası takdir edilir.

Ayrıca, keyfiyet, maden sahibine yazı ile ihtar edilir. Bu na rağmen, alınan tedbirlerin ihlâli takdirinde, arama hakkı iptal veya işletme hakkı fes holunur.

Simdi Soruyoruz

Şimdi bir sorumuz var... Yüzlerce kişinin ölümüyle ve iş göremeyecek şekilde sakat kalmasıyla sonuçlanan bu kazalar için açılan soruşturmalar sonunda (tabii ciddi bir soruşturma yapıldıysa) Maden Kanununun yukardaki maddeleri kaç defa uygulanmış ve kaç arama veya işletme hakkı iptal veya feshedilmiştir?

(Aynı anda gazetecinin kulağına içilen bir sendikacı): Biz 11 lira almıyoruz ağabey...

Ocakta çalışan bir işçi: 9 lira alırsız ağabey...

BÜYÜK GÖÇ

İşçiler, olaydan sonra kalabalık gruplar halinde madeni terketmeye başladılar. Olayın ertesi günü, işyerini terkeden işçi sayısı 292'yi buluyordu. Bunu, aksi yönde bir başka göç takip ediyordu. Yayan yapıldak yollara dökülen yüzlerce kadın ve çocuk, olay yerine ölülerini beklemeye geliyorlardı.

Olay yerinde bulunan yöneticiler giden işçilerin «nasıl olsa» geri geleceklerini ifade ettiler. Oysa bu işçiler pek te «dönücüye» benzemiyorlardı.

TABUTLAR HAZIRLANIYOR

Madenin hemen yanındaki bir binada hummalı bir faaliyet vardı. Buradan, devamlı testere ve keser sesleri geliyordu. Ölüler derhal tabutlanacak, aileleri istediği takdirde kendilerine teslim edilecekti. Birçok aileler cesetleri yanlarına alarak «sılaya» gittiler. Parası olma yanlar ise, ağladılar ve yalnız döndüler.

Kazada ölenler şunlardır :

Ali Düzenli, Ali Osman Kın, Abdullah Düzen, Zeki Çelik, Daniş Köse, Şeref Birin, Mehmet İpek, İlyas Adıyaman, Arif Olgun, Şahin Aslan, Fazlı Kaplan, Ahmet Yılmaz, Mehmet Zihni Türeli, Yusuf Aslan, Şükür Başaran, Ali Kaplan, Ziya Yanar, Mehmet Bayraktar, Şaban Bayrak, Yavuz Akdoğan, Hasan Demir, Naci Demirci, İsmail Ünsal, Necdet Kaya, Hasan Günaydın, Hacı Bahadır, Hasan Uçmar, Arif Süer, Mehmet Ali Yallı, Necati Pamuk. Necati Demirci, Ahmet Değmez, Ahmet Deveci, Mustafa Aslan, Saim Koçak; Muhittin Turgut, Bahattin Demirci, Ali Doğan, Mehmet Sağlam, Sadık Çil, Bekir Başaran, Mahir Korkmaz, Sadık Başaran, İzzet Ölmez, Hikmet Göğâ, Kâmil Çetinel, Temel Aslan, Mustafa Yılmaz, Mehmet Yardım, Ferhat Ünal, Mustafa Akpınar, Ali Cuma Çil, İlyas Kayser, Mustafa Akan, Nihat Karataş, Na-

zım Tutkanç, Bayram Sürün, Hasan Köksal, Muhammet Öztürk, Şevket Kaya, Durdu Gündüz, Selâhattin Çetinkaya, Nihat Kara, Yaşar Aslan, Mehmet Atınsoy, Salih Göze. Ölen işçiler, çokluk, Havza, Lâdik, Çarşamba, Tonya, Merzifonun köylerindendi.

Hastahanede can veren Yılmaz Kılıç ile birlikte bu rakam 69'u bulmuştu.

KARDEŞİMİ BEN ALIRIM...

Maden tahlisiye ekiplerinin arasına karışan bir işçi, ocağa girmeden tanınıp gerçek tahlisiyeciler tarafından durduruldu. «Kardeşimi ben alacağım.» diye feryat eden işçi, sinir krizi geçiriyordu.

Olayı izliyen ikinci gün, ocaktan sadece 4 işçi çıkarılabildi. Zehirli gazlar, çalışmaya engel olduğundan tahlisiye faaliyeti durduruldu. Üstelik içerde yeniden yangın başlamıştı.

Bu durumda, yangının söndürülmesi için içeriye tonlarla su yollanmaya başlandı; cesetlerin çıkarılması geri kalmıştı.

TÜRK-İŞ'İN TEPKİSİ

Olay yerine derhal giden Türk İş Genel Sekreteri Halil Tunç Anka-

GÜLÜCÜK — Facianın acısını duymayan yetimler, herşeyden habersiz gülücük yapıyorlar, kendi dünyalarında yaşıyorlardı.

ra'ya dönüşünde olayla ilgili olarak şu demeci vermiştir:

«Kazanın olduğu ocakta, grizu gazının tahammül edilemeyecek kadar fazla olduğu yere kadar ilerleyerek durumu inceledim, ilgililerle konuştum. Görüp, öğrendiklerim, havsalanın alamıyacağı kadar korkunçtur.

Ocakta çalışmak üzere köyünden gelen işçilerin, maden hakkında

en ufak bir eğitime tabi tutulmadan, en ilkel bilgiler verilmeden toprağın altına indirilmesi ve gerekli hiçbir tedbirin alınmamış olması, kazayı bile davet etmek sayılabilir.

Ocağın sularla kaplı olan yüzlerce metrelik girişi, en basit merdiven den bile mahrumdur. İşçi, toprağın altında çalışacağı yere büyük güçlükler içinde ve balçıkla mücadele ederek gidebilmektedir. Bu giriş ve

BEKLEYİŞ — Kazayı duymuşlar, kilometrelerce yoldan yürüyerek gelmişlerdi. Onlara acılı haberi vereli bir gün, bir gece geçmişti. Yamaca oturmuşlar, bekliyorlardı. Ocağın ağzından duyulan her zil sesi onları harekete geçiriyor, bekledikleri çıkmayınca, idam hükmünün geciktirilmesinden mutluluk duyan hükümlünün garip tevekkülü ile yerlerine geçiyorlar, ağarmış bıyıklarını kemirmeğe başlıyorlardı.

çıkışta harcanan enerji, 8 saatlik çalışma yorgunluğuna bedeldir.

Özellikle, özel teşebbüsler tarafından işletilen madenlerde, insan

Kanat çırpması

DEMİŞTİK...

Çarpmamız yıkmak için değil; hataları tashih ettirmeği, yanlışlardan döndürmeği hedef tutar.

«Plân, program fikrini benimsiyor, destekliyoruz,» dedik. Henüz bu fikrimizden caymış da değiliz.

Plancı dostlarımız da bilirler bir gerçeği. Söylerler sık sık. Plânın istenilen hedefe ulaşması halkın benimmesine bağlı.

İşte biz işçi topluluğu, tasvip etmiyoruz bir davranışlarını. İlgililere de, yetkililere de söyledik. «Dediğimiz dedik» dediler, dayattılar ille de işçi evleri 63 metre kare olacak diye.

Ne oldu açıklayalım şimdiki.

İşçi Sigortaları Kurumunun 1964 yılı programında işçi meskenlerine açılan 94 milyon liradan eski, yani plancıların değil sigorta ile işçi teşkilâtlarının koyduğu tahdit içinde devam eden meskenlere 74 milyon lira harcandı.

Kimse 63 metre kareye itibar etmiyor. Edilseydi, 24 milyon da kullanılırdı. İyi mi oldu, kötü mü oldu alâkahılar düşünsün son bir kere daha. Sonrası mı? Eh! Boş duracak değiliz ya.

İmar İskân Bakanımız Sayın Recai İskenderoğlu, kısa bir görüşmemizde, konunun üzerinde duracağını söylemişti de.

hayatı hiçe sayılarak, en ufak güvenlik tedbirleri alınmamaktadır. Bunun en açık örneğini son hadise ile görmüş bulunuyoruz. Kazanın olduğu madende ancak bir mühendis çalıştırılmaktadır. Kamu sektöründe, maden ocaklarına her vardiyada, işçilerle birlikte bir de mühendis olduğu halde, burada sadece bir tek mühendisin bulunması buna imkân vermemektedir.

Ayrıca, ilgisizlik yüzünden, grizu kontrolleri de yapılamamıştır. İşletme yöneticilerinin, işçilerin sefâ olmasını umursamadan, madenin bir ay çalıştırılmayacağını belirterek dert yanmaları, burada insan hayatına ne derece önem verildiğinin en açık örneğidir.

İşletmenin tahlisiye ekibi ancak 3 kişiden ibarettir. Bu ekiple kurtarma işinin yapılmasına elbette ki imkân olamazdı, nitekim olamamıştır.

Bugüne kadar meydana gelen her maden faciasında, tedbirler alınmak lüzumundan bahsedilir ve bu lüzum en kısa zamanda unutulur. Maden Kanununda gerekli emniyet tedbirlerini almayan işletmelerin arama ruhsatlarının iptal edileceği açıkça belirtilmiş olmasına rağmen şimdiye kadar, bu sebeple hiçbir ruhsat iptal edilmemiştir. Maden Kanununun çıkarılmasının emrettiği yönetmelik halâ ortada yoktur.

Sonuç olarak şunları söylemek isterim: Kazanın oluş şekli hakkında, olay yerinde incelemeler yapan mühendislerin verdiği bilgiye göre, en basit ve asgari tedbirlerin alınmamış olması bu fecianın sebeplerinden sayılır.»

TERTİPLER

Türkiye Radyoları'na kadar inatlı eden bir söylenti, olaya sebep olarak gösterilmek istenmişse de, Merzifon çevresinde büyük tepki yaratmıştır. Olay yerinde bir kibrit kutusunun bulunduğu, işçilerden birinin içeriye kaçak olarak soktuğu kibritin faciaya sebep olabileceğini ileri süren, ismi açıklanmayan bir ilgilinin bu yoldaki iddiası, işçi tarafından kesin şekilde yalan

A S I L

İstismarcı

Bir zamanlar, kömür işçilerinin çalışma saatlerinin düzenlenmesini isteyenlere, primlerin azalmaması gerek tiğini ileri sürerek hucum eden, işçinin 16 saat çalışması fikrinin savunuculuğunu yapan adam, şimdi tutuyor, 16 saat çalıştırılmanın istismar olduğunu söyleyip, işçiyi kışkırtıyor.

İhtiras ve ikbal hırsının insanı ne hallere düşüreceğini en açık misali...

lanmıştır. Başka bir vardiyada çalışan bir işçi bu konuda şunları söylemiştir :

«Kibrit sokulduysa, patlama kibrit kutusunun bulunduğu yerde olmuş demektir. Oysa, 2 bin 400 derece sıcaklıkta, kibrit kutusunun kalması imkânsızdır. Bu, kendini suçlu gören bir yetkilinin söylediği yalandır.»

Öte yandan, işçilerin bazıları arasında, kan dâvasından doğan bir anlaşmazlık olduğu ve içeriye sokulan bir tabancanın, ateşlenmesinin olaya sebep olduğu yolundaki iddialar da dün reddedilmiştir. İşletme yöneticileri de böyle bir durumun varit olamayacağını söylemişlerdir.

Savcılık duruma el koymuştur. Yüzlerce işçi, hemen işletmede açılan bir büroda sorguya çekilmekte ve ifadeleri belirlenmektedir.

KOZLU OLAYLARI

Geçtiğimiz ayın ilk yarısında, Zonguldakta cereyan eden hadise-ler,kamu oyumuzda, büyük üzüntü ile karşılandı. Denilebilir ki, herkes aynı konuyu konuşuyor ve genelikle söylenenler. «canım efendim, grev kanunsuz dahi olsa, işçinin üzerine ateş açılır mı?» da birleşiyordu.

Gerçekten, olayların sebebi ve gelişmesi ne olursa olsun, idarecilerin -ki, bu idareciler arasında, Hü kûmetten, Ereğli Kömür İşletmele-ri yöneticilerine kadar birçok kimseyi saymak mümkündür- basiret siz, hatalı tutumları, Türk işçi hareketinde ilk şehitlerin verilmesine yol açmıştır.

TAZIYE

Türk-İş dergisi, Zonguldak olayları ve Yenice'te kazası şehitlerine tanrıdan rahmet, ölenlerin ailelerine ve bütün Türk işçilerin baş sağlığı diler.

Hadise, bir yandan kamu oyunun büyük üzüntüsüyle karşılanırken, bir yandan da, sevinçlerini keder maskesi altında gizleyen bazı çevreler tarafından, art niyetlerle istismar ediliyordu. Bunlardan bazılarına göre, bu hareket, işçilerin kendilerine tanınan hakları hazmedemeyişlerinin (!) sonucu, bazılarına göre, işçi ihtilâlinin başlangıcı, bazılarına göre de, politik çekişmeler için istismar vesilesiydi.

Oysa, kamu oyu hükmünü çoktan vermişti: İşçi hakkını aramıştır. Olayların başından beri meseleyi enine boyuna inceleyen Türkiye İşçi liderleri' hadiselerin çok cephe- li olduğunu 15 Mart günü yayınladıkları bir bildiri ile duyuruyorlardı (Türk işçi liderleri ve Türk-İş'in yayınladığı bildiriler diğer sayfalarımızdadır.)

DÜNYANIN NERESİNDE OLURSA OLSUN

Zonguldak hadiseleri çok cephe- lidir. Bu cepheleri bütün derinliğiyle incelemek için zaman henüz erken gibi görünüyorsa da, hiç olmaz-

MUTLULUK — Oysa bu insanlar da gülmesini ve mutlu bir şekilde çalışmasını bilirlerdi, İşte, ölümü hafife alan bu insanlar, gülerек ölmesini de bildiler.

sa ana hatlarına bir göz atmak mümkündür.

Maden işçisi dünyanın neresinde olursa olsun, değişik ruh yapısına sahip insandır. Hergün, ekmeğini kazanırken, ölümle karşılaşacağını bilmenin verdiği bu ruh hâli, onu büyük ölçüde etkiler. Toprağın üstündeyken bile, akıllarında, yerin yüzlerce metre altı vardır. O kadar ki, örneğin, Almanyada, maden işçileri, yukarı çıkıp, içki içmeye gittiklerinde, birbirlerine en samimi ve en iyi dileklerini söyleyerek kadehlerini kaldırırılar : Şansınız yerin üstünde olsun.

Hergün ölümle burun buruna yaşıyan -Büyük Çelttek faciası onların nasıl tehlikeyle karşı karşıya olduğunun en güzel delilidir- Bu işçiler dünyanın bir kaç ülkesi müstesna en yüksek ücretleri alırlar. Maden işçilerinin ücretlerinin düşük olduğu bu birkaç ülke arasında Türkiye de vardır. Nitekim, Zonguldak işçileri, uzun yıllar, çok düşük ücretle çalıştırılmış ancak, son yıllarda yüzü biraz güler gibi olmuştur. İşçiler, 1961'e kadar günde 6,5 liraya ailesini geçindirmek zorunda kalmış, ücretler ancak, 1962 de 8,5, 1963 de toplu sözleşmeyle 11 liraya yükseltilmiş ve bu yükselişe rağmen, verimin de

büyük ölçüde artmasıyla, Ereğli Kömür işletmeleri, kuruluşundan beri ilk defa kâra geçmişti. Nedense, kimsenin üzerinde durmadığı bu verim artışı, işçi psikolojisini, işçinin kendisiyle ilgilenildiği zaman, işine ne kadar bağlandığını en açık şekilde göstermektedir.

ŞEFKAT YERİNE

Aslında, şefkat ihtiyacında olan bu işçilere -bütün işçilerin en büyük ihtiyacı budur- ne yapılmıştır? Yıllardanberi, kötü muamele, ayırım, işsizlik işçilerin kaderi haline gelmiştir. Onlar, bu durumu daima sessizce kabullendiler.

Geçmiş yıllarda, Zonguldakta çalışan mühendislerle dağıtılan «sarı zarf»ları duymayan kalmamıştır. İşletme her yıl, hiçbir vesika karşılığı olmadan, bazı kimselere zarf içinde paralar dağıtırdı. O kadar ki Malmüdürlüğü, vergi almak için, ne kadar para dağıtıldığını öğrenmek istemiş, işletme, bu soruyu cevapsız bırakmış ve bu yüzden bazı hadiseler dahi çıkmıştı.

Ereğli kömür işletmelerinin gelen misafirlere verdiği ziyafetler ise, dillere destandı. Halk arasında «küçük beyaz saray» adı verilen mısafirhane, kulupte tertiplenen eğlenceler dikkatleri üzerine toplar, dururdu. Zonguldak'ın eski vali muavinlerinden biri, çok zaman önce, bir gazeteciye bütün bunları anlattıktan sonra, «işletme bu davranışlarıyla belki de farkına varmadan işçileri tahrik ediyor» demişti. O sıralarda işçi asgari ücretleri 6,5 liraydı.

BARDAĞI TAŞIRAN DAMLA

Ve nihayet bardağı taşıran damla, liyakat zammı konusunda ortaya çıktı. Liyakat zammı, toplu sözleşmenin getirdiği haklar dışında ama, sözleşmenin on birinci maddesinde «işçiler lehine tatbik edilmekte olan bütün hakların mahfuz bu lundurulacağı» hükmüne dayanılarak verilmekteydi. Bu zammın nasıl verileceği, işletmeyle sendika arasında yapılan bir protokolla tesbit edilmiş, ancak, bu protokol işçiyi ilân edilmemişti.

Tutarı 6,5 milyon lira olan zammın sadece mühendislerle, usta başılara dağıtılacağı rivayetleri, işçiler arasında dolaşmaya başladı. Bu rivayetleri, yolsuzluk yaptığı için işbaşından uzaklaştırılan, sendikanın eski başkanı Mehmet Alpönder, yayınladığı bildirilerle körtlüyor, «işaretimi bekleyin ve günü gelince kazmanızı küreğinizi alıp yürüyün» diyordu.

10 MART 1965

İşte, bu havada 10 mart günü ilk hareket başladı. Gelik, Karadon, Kilimli'de işçi, ocaklara girmedi. Başta, Maden İş Federasyonu baş-

LİDERLER BİLDİRİSİ

Zonguldak olaylarının başladığı günden bu yana devamlı olarak toplantılarına devam eden ve hâdiseyi saati saatine izleyen Türk - İş İcra Kurulu, Yönetim Kurulu'nun Ankara'da bulunan üyeleri, Federasyon ve Sendika Başkanları şu bildiriyi yayınlamışlardır :

1. Adaletle intikal etmiş olayların varsa tahrikçileri ve bu tahrikçilerin hangi gayeye hizmet ettiği soruşturma sonucu ortaya çıkarılacaktır.

Ancak, Türk işçi hareketinin en yetkili temsilcileri olayları halk oyunun yanılmaz hakemliğine sunmak kararındadır.

2. Türk işçi hareketi Zonguldak'ta çıkan olaylarla başlangıcından beri ilk olarak iki şehit vermiş bulunmaktadır.

Şehitlerimizin hatırası daima saygı ile anılacaktır.

3. Türk işçileri grevlerin kanunun aradığı şartların yerine getirilerek, yapılması gerektiğine inanmakla beraber, her ne şekilde olursa olsun, Anayasa teminatı altındaki bu hakkın işçinin üzerine kuvvet sevk edebilmek ve ateş açmak suretiyle ihlâlüne de kesin olarak karşıdır. Türk işçileri bu çok zararlı anlayışı şiddetle protesto eder.

4. Hâdiselerin başlangıcından sonuna kadar şefkat yerine şiddet kullanılmış, işçi psikolojisi ve işçi teşkilâtlarının görüşü dikkate alınmamıştır.

Ozellikle Sayın Çalışma Bakanının, bazı gazetelerde çıkan ve şu ana kadar tekdiz edilmeyen "Amele" deyimini içine alan demeci işçiler arasında geniş tepki yaratmıştır.

Diğer taraftan, ilk anda olay yerinde bulunarak hâdiseyi insanî cepheden yatıştırması gereken Sayın Çalışma Bakanının özel sektör toplantısını tercih etmesi de Türk işçisi için üzüntü vesilesi olmuştur.

5. Bu arada, mahallî idareciler ve işletme yöneticilerinin basiretsiz politikaları da olayların üzücü şekil almasında en büyük rolü oynamıştır.

6. Zonguldak olayları aslında çok cephelidir. Bütün cepheleri incelemeyen ve sıhhatli bilgi almadan yukardaki hususlar dışında katı bir görüş açıklamamasından sonra Türk - İş tarafından hâdiselerin bütün cephelerini içine alan ikinci bir bildiri yayınlanmasını kararlaştırmışlardır.

15.3.1965

«TEMİZ» DEN AYRILIŞ — A çık havaya «temiz» derler. Her sabah, çorbayla kara ekmek bir nefeste dikildikten sonra kara toprağın altına yollanılır. Bu eski maden işçileri bile, ocağın ağzından girme- den «temiz»i bir garip koklar, dışarı bir garip bakar

kanı Kemal Özer olduğu halde, derhal olay yerine koşan sendika yöneticileri, işçileri ocaklara girmeye ikna ettiler. Olay, gazetelerde yayınlandı, ama nedense, Hükümetin ilgili bakanları bu işle alakadar olmak luzumunu duymadılar. Belki «amele»lere (tabir Çalışma Bakanındır), fazla yüz vermeyi doğru bulmuyorlardı.

11 Mart'ı 12 Mart'a bağlayan gece yarısı Kozlu'da çıkan olaylar, herkesin bildiği, gazetelerde uzun uzadıya yazılan şekilde geçti.

KİM NE YAPTI?

Ancak işin bu safhasında, olayların cereyanı dışında sorumluların neler yaptıklarına bir göz atmak faydalı olacaktır.

Vali gece yarısı, olay yerine jan darma ve asker sevketti. Üstelik, gene gece yarısı, hadiseleri bastırma çabasına girmiş ve işin kan dökülecek kadar büyümesine sebep olmuştur. Zira, idarecilikte azıcık bilgisi, azıcık tecrübesi olan herkes bilir ki, bu çeşit olaylarda, acele etmeyi gerektiren bir durum yoksa, mutlaka ortalığın aydınlanmasını beklemek lazımdır. Bu, psikolojik yönden gereklidir. Aslında Kozluda, işçiyi yatıştırmak için güneşin doğması beklenebilirdi. Ocağa girmiyen işçiler, ne yürüyüş yapmak, ne de herhangi bir harekete geçmek niyetindeydiler. Yapılan sadece, ocakların önünde beklemekten ibaretti. Ama, etrafı telaşa vermeyi bir marifet sayan idareci-

■ TÜRK - İŞ BİLDİRİSİ

Bugünkü bir kısım gazetelerde Zonguldak olayları ile ilgili olarak, Türk işçi hareketinin bölündüğü yolunda haberler çıkmış, ayrıca gene bu olayları protesto amacıyla bazı gençlik teşekküllerinin yürüyüşler yapmak istediği öğrenilmiştir.

1. Türk işçi hareketi, Türk - İş'in etrafında sarsılmaz bir bütün olarak hergün biraz daha kuvvetli, bilinçle hedefine doğru yürümektedir. Bu yekvücut hareketi bölmeğe hiç kimsenin gücü asla yetmeyecektir.

Türk - İş'in bu gücünü, kendi çıkarları için en büyük engel sayan, Türkiye İşçi Partisine mensup bazı kimseler, işçi hareketine menfaatleri uğruna politika karıştırmak çabasına kapılmışlardır. Nitekim, bunlardan birisi tarafından, bazı sendikaların ismi de kullanılarak bir bildiri yayınlamışlardır. Hiçbir parti tarafından istismar edilmemeğe azimli olan ve bildiriye adı karıştırılan sendikalarımız durumu tekdüz etme kararını almışlardır.

Bu arada şu nokta özellikle belirtilmelidir ki, hangi siyasî teşekkül olursa olsun, Türk işçi hareketinin gücünü kendi siyasî menfaati uğruna kullanmaya kalkışır, karşısında Türk - İş'i bulacak ve büyük hüsrana uğrayacaktır.

2. İki işimizin şehit olmasıyla sonuçlanan Zonguldak olayları topyekûn Türk toplumunda büyük üzüntü yaratmıştır. Türk - İş'in bu üzücü olaylarda tek tesellisi, halk oyumuzun gösterdiği hassasiyet olmuştur.

Bazı gençlik teşekküllerinin bu olayların yarattığı üzüntü ile yapmak istedikleri yürüyüşleri de aynı asil heyecanın bir tezahürü olarak kabul ediyoruz. Ancak, topyekûn Türk Milletine malolan bu üzüntüyü şu günlerde devamlı olarak yenilemenin doğru olmadığı inancındayız.

Türk - İş, olayların aydınlığa kavuşmasından sonra gerekirse, daha önce çeşitli zamanlarda yaptığı gibi muhteşem bir miting düzenleyebilir. Bu bakımdan gençlik teşekküllerinin Türk - İş'le temasa geçmeden yapacakları her çeşit protesto gösterilerini isabetsiz ve tasvibimiz dışında hareketler olarak kabul edeceğimizi belirtiriz.

16.3.1965

■

ler, ipin ucunu kaçırdılar ve Türk işçi hareketinde ilk olarak kan dökülmesine sebep oldular.

Olaylar haber alınınca, sabaha karşı Bakanlar Kurulu toplandı. Bakanlar Kurulunda, alınabilecek en

yerinde ve ilk karar, Çalışma Bakanının, Zonguldak'a gitmesi olmak icabederdi. Oysa Hükümet şu kararları aldı:

1) Olay yerine askeri birlikler sevk etmek,

Bir insan olan iş-
çiye de saygı gös-
termek, onun haksız-
lık karşısındaki
tepkisini makul
karşılama medenî
dünyamızın icapla-
rındandır

Kozlu olayları ve nedenleri

Üzücü bir olay olmaya görsün memleketimiz-
de; her önüne gelen tutar bir ucundan ve
olayı işine geldiği şekilde değerlendirip,
suçluları hemen keşfeder. Artık bütün kabahatler o
suçlunundur ve bu suçlu hiçbir zaman değişmez.
Peşin fikirliler o kadar çoktur ki, olayları gerçekçi
bir açıdan değerlendirenlerin görüşleri bu yayga-
racı görüşlerin içinde kaybolur, gider.

Zonguldak olayları da, birkaç gerçekçi yazar
dışında aynı sakat bir görüşle değerlendirilmeğe
başlandı şimdiden.

Kamu oyunun, üzerinde haklı bir hassasiyetle
durduğu Zonguldak olayları, aslında çok cepheli-
dir. Bütün cepheleri incelenmeden ve sıhhatli bilgi
almadan kesin bir görüş açıklamanın, sakıncalı
olduğu kanısındayım. Yalnız bir husus apaçık gö-
zükmemtedir :

Memleketimiz iktisaden olduğu gibi, insan mü-
nasebetleri bakımından da geri kalmış bir memle-
kettir. Belki de, insan münasebetlerinde geri kal-
dığımız için iktisaden ileri gidemiyoruz.

Bence, önce insan münasebetlerinde ilerlemek
gerek. Bu ilerleme sağlandığı takdirde, iktisadi ge-
lişmemiz daha etkili ve hızlı olacaktır.

Bizde, gerek işçi - işveren, gerekse işçi - hükü-
met münasebetleri insanî münasebetler değildir.
Bu münasebetlerde yanlış ve modası geçmiş bir
otorite anlayışı hâkimdir. İlgililer herhangi bir ha-
disede politikalarını bu otorite anlayışına göre a-
yarlarlar.

Bugüne kadar vuku bulan bütün üzücü olay-
lar, toplumun maddî ve manevî oluşuna istikamet
veren, onları sevk ve idare eden devlet adamlarının
insan münasebetlerinin gerektirdiği bir politikayı
benimseme ihtiyacını duymayışlarının bir sonucu-
dur. İnsan kalbi, insan dîmağı, insan düşüncesi ce-
birle, tazyikle, jandarma dipçığı ile yatıştırılmaz
Onun tek bir fethedilme yolu vardır; İnsanlık mu-
habbet ve şefkati.

Bir insan olan işçiye de saygı göstermek, onu
yükseltmek, onun haksızlık karşısındaki tepkisini
makûl karşılamak medenî dünyamızın icapların-
dandır

Zonguldak olaylarını herşeyden önce bu açı-
dan değerlendirmek gerekir.

Başlangıçta, haksızlığa karşı masum bir tep-
kiden ileri gitmeyen Zonguldak olaylarında alâ-
kahların şefkat yerine, şiddet kullanması bu üzü-

OLAYLAR

2) Radyoya olaylarla ilgili san-
sür koymak,

3) İçişleri Bakanını Zonguldak'a
göndermek.

Alınan kararlar derhal uygulan-
ma alanına konuldu. Askeri birlik-
ler sevk edildi, radyo Hükümetin bir
cümlelik tebliği dışında susturuldu
ve İçişleri Bakanı Zonguldak'a ha-
reket etti.

Hükümetin en büyük zaafı Türk-

İş'le temas kurmamak olmuştu.
Nedense, kabine üyelerinden hiçbi-
rinin aklına bu gelmemiş, geldiye
bile, bilinmez sebeple, Türk-İş'e te-
lefon etmek lüzumunu dahi hisset-
memişlerdi. Ama, bunun ne kadar
büyük bir hata olduğunu neden
sonra anlayacaklardı.

Olayların en ilgili kişisi, Çalış-
ma Bakanı ise, «amele kalkmış, sey-
yanen zam almak istemiş» gibi bir-

takım laflarla işi idare ediyor ve o
gün yapılan Bakanlar, Özel Sektör
temsilcileri toplantısında bulunma-
yı tercih ediyordu. Bu davranışı, Ça-
lışma Bakanının çok şiddetli şekil-
de hücumlara uğramasına sebep ola-
caktı.

RADYO KONUŞMASI

Bu arada, Başbakan da radyoda
olaylar hakkında izahat veriyor
ve araya Kıbrıs konusunu sokuş-

cü olaya sebebiyet vermiş ve Türk İşçi Hareketi Tarihi'nin bembeyaz sayfaları iki şehidimizin kanıyla boyanmıştır.

Toplu Sözleşme düzenine girdiğimiz günden bu yana, Türk-İş'in işçi - işveren, işçi - hükümet politikasının hareket noktasını daima insan münasebetleri teşkil etmiştir. Türk-İş, iş münasebetlerinin de karşılıklı anlayış ve saygı havasını yaratmak için devamlı çaba göstermiştir. Mesele üç ayda bir bakanlarla yapılan ortak toplantılardan birinde tartışılmış ve bugüne kadar olan bütün olayların ilgililerin basiretsiz tutum ve davranışları neticesinde vuku bulduğu, iddia ve ispat edilmiştir. Türk-İş bu alanda gerekli zihniyet değişikliğinin en başta eğitimle sağlanabileceğini belirtmiş ve hükümetin bu amaçla yöneticiler ve işletmeciler için geniş seminer programları hazırlamasını istemiştir.

Türk-İş bugüne kadar düzenlediği seminerlerle onbinlerce işçi ve sendika yöneticisine bu duygu vermiş ve her problemin halinde ilk başvuracakları metodun, iyi niyet ve anlayışla müzakerе olmasını ısrarla istemiştir.

Aslında, dünyanın en iyi niyetli ve kanaatkâr işçisi, Japonlardan sonra, Türk işçisidir. Bunu biz söylemiyoruz, yabancıların ittifak ettikleri bir

gerçek. Durum bu olunca, işçi ile ilgili her olayda istisnalar hariç, işçinin iyi niyetinden hiçbir zaman şüphe etmemek gerekir. Türk işçisi bugüne kadar kanunlara sonsuz saygı göstermiştir. Bir hakkın alınması için ilk başvurduğu yol, kanun yoludur. Ancak, bazı haksızlıklar, içinde bulunduğu sosyal ve iktisadi sıkıntı, işçinin herhangi bir olayda reaksiyon göstermesine sebebiyet verebilir. Bu reaksiyon karşısında ilgililerin sert ve haşın tutumları, bazı üzücü olaylara yol açabilir.

Unutmamak lâzımdır ki, Batı Ülkelerinde her yıl yüzbinlerce «spontane grevler» yani kanunsuz grevler olmaktadır. Yetkililer, bunları anlayışla karşılar ve barışçı yollardan önleme çalışırlar.

Şimdi, Zonguldak'taki sosyal ve ekonomik şartları düşünelim: Zonguldak'ta her yıl onbinlerce iş kazası olur. Bu kazalarda yüze yakın insan ölür, onbine yakın insan yaralanır Meslek hastalıkları yaygındır. Madenci, yeraltında hergün ölüm tehlikesi altında iki büklüm kasma sallamak zorundadır. Buna karşılık aldığı günlük ücret, o da son toplu sözleşmeden sonra, 11 liradır. Bu şartlar altında çalışan iki işçinin, prim dağıtılmasındaki adaletsizlikler karşısında bir tepki göstermesi fazla hayret edilecek bir olay değildir. Bu tepkiyi anlayışla ve olgunlukla karşılamak gerekirdi. Maalesef bu yapılmamış, yangına körükle gidilmiştir.

İlgililer, şunu iyi bilmelidirler ki, çalışanların insan gibi yaşayabilmelerini sağlayacak müsbet çalışmalara başlanmadıkça, haksızlıklar ortadan kaldırılmadıkça ve işçinin herhangi bir haksızlık karşısındaki tepkisi üzerine şefkat yerine, şiddet kullanıldıkça, bu üzücü olaylar önlenemez.

İşsizliğin, açlık ve sefaletin memleketimizin birçok yerlerini sardığı bir gerçektir. Kütleler, öledikleri hayata kavuşmadıkları gibi, yarınlarından da emin değillerdir. Korku ve güvensizlik için dedirler. Bu haksızlıkların zaman zaman sebebiyet vereceği taşkınlıklar karşısında şiddet yoluna gitmek, toplum vicdanını azaplandırmaktadır. Toplum bu azaptan kurtaracak tek çare, herşeyde insani olarak hareket etmektedir.

OLAYLAR

turmayı ihmal etmiyordu. Ürgüplüde böylece nedense, başları sıkıştı mı, Kıbrıs gibi ulusal davaya her zamankinden fazla sarılan politikacılar listesine girmiş oluyordu.

Ürgüplü şöyle demişti :

Dördüncü koalisyon hükümetimiz, işçilerimizin her çeşit davasına protokol ve programında en yakın alaka ve dikkati vadetmiştir

Buna rağmen Zonguldak'daki bazı işçilerimizin dertlerini hadise-

lerden evvel bize haber vermemelelerinden çok üzüntü duyduk. Bu ihtiyaçlar karşılıklı sevgi, temas ve çalışmalarla kolayca halledilir.

Aziz yurdumuzun Kıbrıs millî davamız gibi çok mühim bir meselesi olduğu bir zamanda kardeşlik ve beraberlik duygularımızı en yüksek seviyede tutmak borcumuzdur.

Vatanperver türk işçilerinin tahriklere kapılmamalarını rica ederim.

Nitekim, bu sabahın erken sa-

atlerinde hadiseleri incelemek üzere İşçiler İşleri Bakanı Zonguldağa gittiği gibi, işçilerimizin esas şikâyet ve dertlerini mahallinde tetkik etmek üzere Çalışma Bakanımızla, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız derhal Zonguldağa hareket etmişlerdir.

Biz, güzel yurdumuzun kalkınması davasında Türk işçisinin emeğinin büyük değerini takdir etmekteyiz. Sosyal güvenlik ve işçi hakları titizlikle üzerinde duracağımız ko-

nulardır. Çalışkan ve fedakâr Türk işçisinin refah ve saadeti için hiç bir gayret esirgenmeyecektir.

İşçi vatandaşlarımızı sevgi ve muhabbetle selâmlarım.

NIHAYET ÇALIŞMA BAKANI DA GİDİYOR

Tepkilerin artması üzerine Çalışma Bakanı aynı gün Saat 16 civarında Zonguldak'a hareket etti. Ve kabul etmek gerekir ki, işçilerin yaıştırılmasında en büyük rolü oynadı. Zonguldakta çok kimse «Keşke Çağlayangil, 11 Mart'ta buraya gelseydi» dediler.

Olayların Ankarada duyulması üzerine Türk-İş Başkam Seyfi Demirsoy derhal Zonguldak'a hareket etmiş; Genel Sekreter Halil Tunç devamlı olarak istihbarat yapmaya çalışmış ve o gün akşam üzeri Başbakan Yardımcısı Süleyman Demirel'le görüşerek, Hükümetin Türk-İş'le temas kurmamasının ne kadar hatalı bir yol olduğunu anlatmıştı. Başbakan yardımcısı, bu görüşü haklı buldu ve Zonguldaktaki Bakanlara, Seyfi Demirsoy'la temasa geçmeleri talimatını verdi.

TÜRK-İŞ'TE

Ankarada ve diğer şehirlerde işçi liderleri devamlı toplantılar yaparak, durumun gelişmesini saati saatine izliyorlardı. Denilebilir ki, o günlerde Türk-İş Genel Merkezinde telefonlar bir saniye dahi boş kalmadı.

Bazı gazetelerde o günler, harekete geçmediği için Türk-İş şiddetli tenkidlere uğradı. Ancak, işçi liderlerinin olayların gerçek yüzü öğreninceye kadar temkini elden bırakmamış olmaları, durum yatıştıktan, düşüncelere serinkanlılık hakim olduktan sonra tasvip gördü.

ŞİMDİ

Zonguldak'ın perde arkası ilerde bütün çıplaklığıyla ortaya dökülecek. Olaylar şimdi Adalet'e intikal etmiş bulunuyor.

İşçiler orada, şehit arkadaşlarını gömdükten sonra, toprağın yüzlerce metre altında kazma sallamaya devam ettiler ve verim 9 Mart'takinden fazla oldu.

Aziz şehitlerimiz önünde eğiliyor, sevgili maden işçisi kardeşlerimizi saygı ile selâmlıyoruz.

İşçi liderlerinin ortak bildirisi

Türkiye'deki bütün Milli Sendika ve Federasyon başkanları, Türk - İş İcra ve Yönetim Kurulu üyeleri ile, Konfederasyon Bölge Temsilcileri, 19 Mart 1965 Cuma günü toplanarak son olayları gözden geçirmiş ve gerekli kararları almıştır.

Zonguldak olaylarının cereyan ettiği günden itibaren olay yerinde bulunan Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy ile Maden - İş Federasyonu Başkanı Kemal Ozer'in izahatından sonra, Türk İşçi Hareketinin bütün lider ve yöneticilerinin katıldığı toplantıda konular tam bir açıklıkla tartışılmış ve görüş birliğine varılmıştır.

İşçi liderleri, Amasya'daki facianın vuku bulduğu gün yapılan toplantıda, kaybettikleri arkadaşlarını yürekleri acı ile yaranarak anmışlar, varılan sonuçları ve Türk - İş görüşünü bir bildiri ile Türk kamu oyuna, teşkilât ve işçilere duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Toplantıda, çalışma hayatımızla ilgili bütün konular görüşülmüş, Türk İş İcra Kuruluna bu konuda alınan kararları süratle yerine getirmesi talimatı verilmiştir.

Türk İşçi Hareketi, Türk - İş'in etrafında bölünmez bir bütün olarak her gün biraz daha kuvvetli ve bilinçli olarak hedefine doğru emin adımlarla ilerlemektedir.

Bu yekvücut hareketi sarsmaya hiç kimsenin gücü yetmeyecek ve Türk - İş'in gücünü kendi çıkarları için en büyük engel sayanlar işçi hareketlerini politik gayelerine hizmet olarak kullanamayacaklardır.

Hangi siyasi teşekkül olursa olsun, hangi istikametten gelse, Türk - İş bünyesi içine siyasi gayeler sokulmayacaktır.

Demokratik, toplumcu ve Atatürk ilkelerine bağlı ileri bir Türkiye yaratılmasını hedef gören Türk - İş, her türlü diktatoryal temayüllerin, sınıf tahakkümü yaratan görüşlerin ve insanın insanı istismarına dayanan sistemlerin karşısında olduğunu belirtir.

Toplantıda, sermaye ve emek arasında denge kurulmasına çalışan ve emeğin tam karşılığını temine gayret eden sendikacılığımızı birlik ve beraberlik içinde yürütmek için kurulan Türk - İş'in hedeflerine varabilmesi için, Türk sendikacılığının tam bir disiplinle hareket etmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Sendikaların birbirlerine saygı ve güven beslemeleri, bölücü ve parçalayıcı faaliyetlerden uzak kalmaları gerekmektedir.

İşçi liderleri ve yöneticileri, V. Türk - İş Genel Kongresinde alınan aşağıdaki kararların kesinlikle ve süratle uygulanması gerektiğinde birleşmişlerdir.

1 — Teşkilatlanma konusunda işkolu esasına göre güçlü sendikaların teşekkülü yolunda çaba gösterilmesi ve işkollarında birden fazla kuruluşların bir kuruluş etrafında toplanmasının temini.

Türk İşçi Hareketini Kimse Politik Gayelerine Alet Edemiyecektir

2 — Reformların desteklenmesi ve gerçekleştirilmesi yolunda çıkacak engellerle mücadele edilmesi. Reform anlamının bütün ayrıntıları ile işçiye duyurularak, kamu oyuna mal edilmesi.

3 — Toplu sözleşmelerin bu dönemde, insanca yaşantının sağlanması için Anayasa ve Türk - İş Anütüzüğü'nde belirtilen adil ücret, iş emniyeti gibi konuların üzerinde gerekli çalışmalara tamamlanarak, hedefe erişilmesi.

Liderler, bu hususların temini ve işçiye insan haysiyetine yakışır yaşama ve çalışma şartlarına kavuşma hakkının sağlanması yolunda çabaya karşı direnme nereden gelirse gelsin, şiddetle karşı konulmasını kararlaştırmışlardır.

Topyekûn Türk toplumunda büyük üzüntü yaratan ve iki şehit verilmesine yol açan Zonguldak olayları konusunda da, Türk - İş aşağıdaki görüşünü açıkça kamu oyuna duyurur.

Zonguldak'ta insan haysiyetini en derininden zedeleyen ve iki can kaybına yol açan, sorumsuz kurşunlama hâdisesinin açtığı yara konusunun incelenmesinden önce, işyerlerinde alınması gerekli iş emniyeti tedbirlerinin tam uygulanmaması sonucu 70 işçi kardeşimizin kaybına yol açan grizu infilâki, dikkati çeken yeni bir olay olmuştur.

İnsanca yaşama için, emeği değerlendirme konusunda mücadele eden sendika liderleri, yaşamının doğrudan doğruya kendisi ile ilgili iş emniyeti tedbirlerinin ister özel sektör, ister kamu sektöründe alınmamasını şiddetle protesto eder.

Zonguldak olayları, yıllardan beri devam eden son derece ağır iş şartları altında yaşama imkânlarını zorlayan ücretlerle, yeraltında çalışan insanların, su yüzüne yükselen bir gaz gibi taşması sonucu doğmuştur.

En güç şartlar içinde çalışan insanlara yıllar yılı tatbik edilen haksız muamelelere de gerekli kuruluşlar tarafından eğnilip, ilgilenilmemesi ve kısır şahsi çekişmeler, taşmayı önleyecek durumu düzenleyecek yerde güçleştirmiştir.

İşletmenin çalışan kişiler üzerinde hiç de okşayıcı olmayan ve bilâkis kırıcı ve küstürücü tutumu karşısında işçinin kendisinden saydığı kişilerin gerekli önlemeye girişmemeleri, duyulan kırıklığı geliştirmiştir.

Yukarıda belirtilen şartların yarattığı durum ve primlerin adil dağıtılmadığı inancından doğan hava, işçiyi işbaşı yapmayarak kanun sınırını zorlar durumuna getirmiştir.

Bu hareketin ne kadarının kanun çerçevesi içinde, ne kadarının kanun sınırları dışında olduğuna adalet karar verecektir.

Olayın doğuşunu takip eden anlarda meseleye soğukkanlı şekilde bakılmaması ve konunun bir ayaklanma mahiyetinde yorumlanması müessif sonucu meydana getiren başlıca unsur olmuştur.

Hakların teslim edilmeyip çığnendiğine inanan işçilerin kar-

şısına çıkış tarzı bir an içinde ortalığı karıştırmıştır. İşçiler ve emniyet kuvvetleri karşı karşıya gelmiştir.

Bu arada, devletin yönetiminden sorumlu kişiler, önce meseleye gereken önemi vermemiş, daha sonra ise olayı ters bir açıdan görerek, düşünülmesi dahi imkânsız olan tedbirler almışlardır.

İşçi ve iş meseleleri ile ilgili Çalışma Bakanı, olayların en önemli safhasında, olay yerine gidip yatıştırıcı olacak yerde, Ankara'da kalarak özel sektör temsilcileri ile konuşmayı tercih etmiştir. Olayı önleme çalışmaları son derece ters yönde olmuştur. Bu ters akımı değiştirmekle görevli sendika yöneticileri de kademe ile irtibatı kaybetmiş, tesirsiz durumda kalmışlardır.

Bu arada mahalli devlet temsilcileri dertleri dinleyecek ve gerginleşen havayı yatıştıracak yerde, memleketin hayatiyetini korumak görevinde olan kuvvetler, çalışan kişilerin karşısına getirilmiştir. İşte burada ilk kan dökülmüş ve can kaybı verilmiştir.

Devlet yönetiminde sözü olan kişiler bu arada dahi tutumlarını uzun bir süre değiştirmemiş ve üst üste kuvvet sevk edilmiştir. Ancak, neden sonradır ki, hükümet ile ilgili temsilcileri ve idare işçileri yatıştırma faaliyetine girişmişlerdir.

Bütün bu olanlardan sonra olayların sonucu şöyle özetlenebilir: İki can kaybı ve binlerce küskün insan.

Hatırlanması dahi tüyleri ürperten bu olaydan sonra, işçiye yaklaşmaya çalışılmış ve bu tutumun ne derece faydalı olduğu görülmüştür. Hakkının aranacağına ve kendisine karşı insanca davranılmasına çalışıldığına inanan işçi, şevkle işine sarılmış ve üretimi yükseltmiştir.

Olaylara zamanında el koyamayan ve müdahale ettiği anda da yersiz telâşa kapılarak şiddet kullanılmasına yol açan Hükümet, sonuçta da soğukkanlı olamamıştır. Karar verme durumuna geçtiği anda adil ve uygun sonucu bulmak için Türk - İş'le gerekli ilgiyi kurmamıştır. Şimdiye kadar yapılan işbirliğinin ne derece faydalar verdiği gözönündedir.

Bugün bölgede sükûn avdet etmiş ve istihsal normal seviyenin üstüne çıkmış, kaybedilen zaman telâfi edilmiştir. İdare ile işçi arasındaki münasebetler olumlu bir seviyeye gelmiştir.

Ancak, ilgililer şunu iyi bilmelidirler ki, çalışanların insan gibi yaşayabilmelerini sağlayacak müsbet çalışmalar başlamadıkça ve işçinin herhangi bir haksızlık karşısındaki tepkisi üzerine şefkat yerine, şiddet kullanıldıkça, bu gibi üzücü ve acı olaylar önlenemez.

Toplumu, bu gibi içten yaralayan ve etkilerinin giderilmesi son derece güç olan olayların önlenmesinin tek yolu hakla riayet, dürüst idare ve insanca davranıştır.

21.3.1965

B akanların birbirleriyle yarışmasına, «özel sektöre selâm» nutukları verdikleri, özel sektörün de, bu havadan en geniş şekilde faydalanmaya çalıştığı, Bakanlar- Özel Sektör toplantısı üzerinde, Zonguldak olaylarının aynı zamana rastlaması yüzünden, pek durulamadı. Oysa, toplantıda ele alınan ve özel sektör tarafından savunulan hususlar, bazı çevrelerin, iktidar değişikliğinden ve yeni hükümetin henüz acemilik devresinde olmasından yararlanmak peşinde koştuklarını gös-

teriyordu. O kadar ki, özel sektörcüler eski hükümet zamanında reddedilen tekliflerini yeni bakanların önüne getirdiler.

BAKANLAR - ÖZEL SEKTÖR TOPLANTISI

Örneğin, eski toplantılarda zamanın Tarım Bakanı Turan Şahin tarafından tarım araştırmaları yapıldığı gerekçesiyle şiddetle reddedilen, Ankara yakınlarındaki Macun Çiftliğinin sanayi sitesi kurulmak üzere özel sektör emrine tahsisı teklifi, bu defa itibar gördü.

İhracatçılar Birlikleri kanun tasarıları üzerinde ise bir bakan, «Oda-lar Birliği görüşüne uygun bir anlayış içinde bulunduklarını, Birlik görüşü esas alınarak, tasarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini» söyledi.

DIŞ TİCARET

Zaten toplantının ağırlık noktalarından birini, dış ticaret teşkil etmekteydi. Aşağı yukarı, her konu görüşürken bir kere, dış ticaretin serbest olması gerektiği belirtildi ve bu görüş toplantıda bulunanlar tarafından benimsendi. Özel sektörün, dış ticaret konusundaki görüşü bir mizah örneği olabilecek kadar ilgi çekiciydi. Şöyle diyordu özel sektör:

«Dış ticaret ve ihracat bir ticaret sanatı, bir tecrübe işidir. Türkiye sınıai ihracatta en geri durumda olan memlekettir. Bunu ancak istih-sal ve dış ticaret sağlar. Özel sektör bu alanda insan ve maddi varlık olarak tam bir kifayettir. Bu çetin dış ticaret mücadelesini ancak, özel sektör başarabilir. Dış ticaret ve ihracatla ilgili olarak alınan bazı tedbirler veya hazırlanan tasarılar bu görüşe aykırı düşmektedir.»

Maddi varlık olarak tam bir kifayette olduğunu ve bu yüzden de devletin başaramayacağı «çetin dış ticaret mücadelesini» yüklenmeyi, büyük bir fedakârlık yapıyormuşçasına kabul eden özel sektörden, tam bir kifayet içinde bulunduğu maddi-

TÜRK-İŞ'İN BİLDİRİSİ

Bir seminerde konuşan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Şahap Kocatopçu, geçen hükümet tarafından iltifat görmeyen bir teklifini yeniden ortaya atmaktadır. Teklif, devletin de bir patron olarak işverenler sendikalarına katılmasıyla ilgilidir. Kocatopçu'ya göre, patron devletin, özel patronların sendikasına girememesi Anayasanın sendikalaşma hürriyetine aykırıdır.

İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı'nın yeni hükümete benimsetmeye çalıştığı bu görüş, dünyanın hiçbir ülkesinde eşine rastlanamayacak bir devlet anlayışının, korkunç bir tezahürüdür. Devlet, patronluk da yapsa, tarafsız kalmak ve şahıs ve zümre çıkarlarına âlet olmamak durumundadır. Kocatopçu ise, devleti açıkça patronların devleti haline getirmek istemektedir. İktisadî Devlet Teşebbüslerinin, başında bulunduğu teşekküle katılmasını sağlayarak, Kocatopçu, devletin sosyal politikasını çizmek ve yürütmek iddiasındadır. Bu cüretkâr iddia, Anayasanın sosyal devlet anlayışına tamamen aykırıdır. Kaldı ki, bu teklifi, «devletin yüksek ücret ödemesi bizi güç durumda bırakıyor, devlet de ücretleri düşük seviyede tutmalıdır» görüşünü savunan işverenlerin temsilcisi yapmaktadır. Özel sektör ücretlerini, devlet teşebbüsü ücretleri seviyesine çıkartmaya çalışacakları yerde, bunun aksini isteyen özel teşebbüsün, bu teklifle Türk işçisine nasıl tertipler hazırladığı ortadadır.

Kocatopçu'nun bir maksadı da yeter sayıda üye bulamadığı için maddî sıkıntı çeken teşkilâtın, devlet teşebbüslerinin ödeyecekleri giriş paraları ve aidatla takviyedir. İşveren Konfederasyonu Başkanı, devlet fonlarıyla özel işveren temsilciliği yapma sevdasındadır. Kocatopçu bilmelidir ki, bu tertiplere asla müsaade olunmayacaktır. Türk işçisi, devlet teşebbüslerini özel çıkarlara yağma ettirmek isteyenleri hüsrana uğratacaktır.

Kocatopçu, aynı konuşmada, toplu iş sözleşmesi mevzuatının da değiştirilmesini istemektedir. Maksat, toplu iş sözleşmesi düzeninden Türk işçisinin yararlanmasını güçleştirecek yeni engeller getirmektir.

İktidar değişikliğinden ümitlendiği anlaşılan İşveren Konfederasyonu Başkanı, bu tertiplerle de iş hayatının ahengini bozmaktan başka sonuç sağlayamayacaktır. Kocatopçu, yeni Anayasanın getirdiği sosyal düzenin gerisine gidilemeyeceğini, ancak ileriye gidebileceğini anlamalıdır. Türk işçisi, bunu anlayamayanlara hakkettikleri dersi vermekte tereddüt etmeyecektir.

varlığını» nasıl sağladığı sorulsa, «alınımın teriyle» diyecek ve örneğin, bira fabrikası işçiliğinden milyonlarca yükselmenin sırrını «çok çalışmakla» sözleriyle mi çözümlenecek? Nitekim, fındık ihracatında, Fiskobirliği berteraf etmek isteyen özel sektör temsilcilerine Ticaret Bakanlığı, şunları söyledi:

«Fındık dış fiyatları düştüğü halde, birçok ihracatçı, 101,5 dolar esasına göre memleketimize döviz getirmişlerdir. İhraç fiyatları ile 101,5 dolar arasındaki fark bazı şüpheler doğurmuştur.»

Evet, aradaki fark nasıl kapanmıştır. Devlet 101,5 doların altında fındık satmayacağını diyecek. Bazı ihracatçılar, bakanın da belirttiği gibi bu fiyatın altında satış yapıp, aradaki farkı bir yerlerden bulacak ve «101, 5 dolara sattım» diye yurda sokacak. «Acaba, bu ihracatçıların yurt dışında paraları mı var» denirse buna kim ne cevap verecektir.

Fındık ihracı konusunda şüphelerini böyle nazik bir dille belirten Ticaret Bakanı Macit Zeren, bir yandan da «aslı unsuru özel teşebbüs olan bir karma ekonomi nizamının tarafı» olduğunu. «Devletleştirme hareketi gibi görünen davranışlar bu fikri zedeliyorsa, bunları reddettiklerini» söylüyordu.

TEHLİKELİ BİR HEVES

Ve nihayet, devletin patron olarak özel sektörle aynı işveren sendikasında yer alması gerektiği teklifinin -ki, bu görüş daha önceki hükümet zamanında reddedilmiştir-, gelecek toplantıya kadar, ilgili bakanlık ve teşekküller arasında bir teknik inceleme mevzuu olarak ele alınmasına karar verildi.

Özellikle, bu son madde Türk-İş'in sert tepkisiyle karşılaşmaktadır. Tarafsız olmak, hakemlik yapmak durumunda ve görevinde olan devleti, kendi yanlarına çekmeye uğraşan ve bu suretle işçiyi yalnız başına bırakma çabasındaki özel sektörçülerin bu hevesleri, Türk İş'in yayınladığı bildiri ile halkoyuna ve bütün ilgililere duyuruldu. Türk-İş, bu işin peşini asla bırakmayacağını, iş hayatının ahengini bozma çabasının da olanların, Türk işçisinden hak ettikleri cevabı alacağını kesin olarak belirten bildirisinin tam metni, diğer sütunlarımızdadır.

NEDEN TELAŞ

Dış Ticaretin devletleştirilmesi fikri ne zaman ortaya atılsa, bazı çevrelerin adamakıllı telaşa kapılmasına sebep oluyor ve sakız gibi ağızlarına doladıkları sözleri tekrarlayıp duruyorlar:

«Sermaye ürkektir; bu teklifin ortaya atılmasıyla, piyasada durgunluk başlıyor» ve arkasından da, «efendim, bu fikir zaten Anayasa'ya aykırıdır.»

Nedir bu telaş?

Neden dış ticaret lafının edilmesinden bile çekinirler?

Diyoruz ki, «Dış ticaret devletleştirilmeli. Buyurun, bu konuyu tartışalım. Bizim istediğimiz, yurdumuzun sosyal adalet içinde kalkınmasını sağlamak; bunun için de, en doğrusu bulmaya çalışıyoruz.»

Bu sözlerden, piyasanın durgunlaşmasına, ürkek sermayenin alınmasına sebep ne? Bu tartışma açıldı diye, ihracatçı, ihracat yapmaktan; ithalatçı, ithalattan hemen vaz mı geçiyor? Aksine, «aman elimi çabuk tutayım» çabası içinde, biraz daha vurmaya bakıyor.

Öyleyse nedir bu telaş?

Bu tartışmaya girmekten niçin çekinirler?

Çekinirler ve çekinmeleri de normaldir.

Dış ticaret konusunda bir tartışma açılırsa, bütün kirli çamaşırların ortaya dökülmesinden çekinirler; yurt dışına kaçırılan paraların hesaplanmasından korkarlar; memleketin, bu yüzden ne kadar ziyana uğradığının açıklanması işlerine gelmez. Ve işte bu yüzden ki, laf kalabalığı içinde işi gü-rültüye getirmeye çalışırlar.

Özel sektör, «dış ticaret mücadelesi çetindir. Bunu ancak, özel sektör başarabilir» diyor.

«Çetin mücadeleden kasıt ne?» Devletin benimseyemeyeği oyunlar oyunlar mı oynanıyor? Kanun ve nizamlarla bağdaşamayacak kombinezonlar mı çevriliyor?

Lüzumsuz bir telaş içinde, işi gürültüye boğmaya çalışanlar önce bu soruların cevabını versinler.

Ve lütfen, Bakanlarla Özel Sektör temsilcileri toplantısında, Sayın Ticaret Bakanının belirttiği gibi, düşük fiyatla yapılan ihracatın karşılığını yurda sokarken, aradaki farkın nasıl kapatıldığını, bu çeşit işler için yurt dışında para kaynakları olup olmadığını açıklasınlar.

Tabii açıklayabilirlerse...

Uygulama 18 İlde Olacak

Sosyal Sigortalar Kanunu, 1 Mart 1965 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Yeni kanuna göre, bir işverenle, hizmet akdi esasına göre anlaşarak çalışanların sigortalardan yararlanmaları olanağı doğmaktadır. Bilindiği gibi, bundan önceki kanuna göre, bu sigortalardan sadece, 3008 Sayılı İş Kanunu'na tâbi olanlar yararlanabilmekteydi.

Kanunun Türkiye çapında yürürlüğe girmesine rağmen sigorta kapsamının bir işçi çalıştıran işyerine kadar genişletilmesi ve hastalık sigortasının, çalışanların eş ve çocuklarına da uygulanması, beş pilot bölgede kademeli olarak ve Bakanlar Kurulu'nun belirleyeceği tarihlerde başlayacaktır.

Söz konusu pilot bölgeler şunlardır:

Ankara, Samsun, Kayseri, Eskişehir, Aydın.

Kanun, bu pilot bölgelerin kapsamında olan diğer on üç ilde de, aynı şekilde kademeli olarak uygulanmaya başlanacaktır. Bu iller de şöyle belirlenmiştir:

Neşehir, Kırşehir, Amasya, Çorum, Yozgat, Muğla, Ordu, Sinop, Bilecik, Çankırı, Kastamonu, Denizli, Niğde.

Sosyal Sigortalar Kurumu, bu bölgelerdeki hastalık sigortası uygulamasının başlangıç tarihlerine ait teklifini Bakanlar Kurulu'na bildirmiştir. Kurumun teklifi kabul edildiği takdirde, bu uygulamanın, Eskişehir'de 1 Mayıs'ta, Ankara'da 1 Eylül'de, Kayseri'de 1 Ekim'de, Samsun'da 1 Kasım ve Aydın'da da 1 Aralıkta başlaması gerekmektedir.

Bakanlar Kurulu'na kabul edilecek tarihten itibaren, işçi ve işverenlerden yüzde 2'ser oranında fazla prim kesilecek, prim kesilişleriyle birlikte, sigortalıların eş ve çocukları da, hastalık sigortasından yararlanabileceklerdir.

Kanunun getirdiği başka bir önemli yenilik, Emeklilik Sigortası olarak ödenen maaşın en düşük haddinin 125 liradan 250 liraya çıkartılmasıdır. Hizmet yılı emeklilik süresini aşan sigortalı işçilere ödenen emekli maaşı, böylelikle yüzde 100 artmış olmaktadır.

KANUN TEKLİFİ

Kozlu'daki üzücü olaylarda, jandarma kurşunu ile şehit olan maden işçilerimiz Mehmet Çavdar ile Satılmış Tepe'nin ailelerine maaş bağlanması konusunda, Bağımsız Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral tarafından bir kanun teklifi hazırlanmıştır.

Şehit işçilerin, eş, çocuk, ana ve babalarına maaş bağlanması yolundaki bu teklif, önümüzdeki günlerde komisyonlarda görüşüldükten sonra Millet Meclisi genel kuruluna getirilecektir.

Günde 11 liraya 16 saat çalışan Çavdar ve Tepe'nin kaza kurşunlarına hedef olması, işçi çevrelerinde olduğu kadar, halkoyunda ve bu arada parlamentoda da derin üzüntü yaratmıştı. Yüzlerce metre derinlikte yaptıkları cefakâr çalışmayla, memleketimizin muhtaç olduğu kömürü çıkaran bu işçilerimizin dul ve yetimleriyle, ana ve babalarını her türlü yaşama imkânından mahrum edecek bir «kadere terk etme» davranışının, yüce meclisimizce reva görülmiyeceğinden, Türk İşçi Hareketi emin bu lunmaktadır.

Bu bakımdan, kanun teklifinin öncelikle gündeme alınıp, milletvekili ve senatörlerimizin tümü tarafından kabul edileceğime muhakkak nazarıyla bakılmaktadır.

Adnan Aral'ın kanun teklifi, aynen şöyledir:

Madde 1 — Mehmet Çavdar ve Satılmış Tepe'nin, hayatta bulundukları sürece ana ve babasına 100'er lira, bekâr bulundukları sürece karısına 200'er lira, çocuklarına 100 lira aylık bağlanır.

Madde 2 — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.»

Türkiye'nin, madenler bakımından hayli zengin bir ülke olduğu artık anlaşılmıştır. Son araştırmalar, Volfram'da dünyanın önemli dört önemli ihtiyatından birine sahip olduğumuzu göstermiştir. Borasitte, bütün Avrupa'nın ihtiyacını karşılayacak durumdayız. İki yıl öncesine kadar, fosfat yok denirken, Diyarbakır - Mardin arasında önemli fosfat kaynakları keşfedilmiştir. Bu kaynaklar sayesinde, memleketimizin bütün fosforlu gübre ihtiyacını yakın bir gelecekte karşılamak mümkün olacaktır. Karadeniz kıyılarında, ümit verici bakır kaynaklarına rastlanmıştır. Halen ticari bakımdan bir değer ifade etmese dahi, memleketimizde uranyum bulunmuştur.

Mesele, bu zenginliklerin, kaynaklarımızın kapkaç zihniyetiyle yağma edilmesine ve işçilerimizin insafsızca sömürülmesine imkân vermeden en verimli şekilde değerlendirilmesidir. Bu sebeple, ilk yapılacak iş, dinamik bir maden teşkilâtı kurabilmektir.

Mevcut Maden Kanununda öngörülen bu teşkilât, bir türlü kurulamamıştır. Teşkilât bir an önce kurulmalı ve zenginliklerimizin en kısa zamanda ve en verimli şekilde değerlendirilmesini sağlayacak yetkilerle donatılmalıdır. Ayrıca, bu teşkilâtın, Çalışma Bakanlığıyla sıkı işbirliği halinde, işçilerimizin güvenliğini ön plânda tutması gereklidir.

İkinci mesele, maden zenginliklerimizin, dünya ü retimine ve ticaretine hakim yabancı monopollerin tasallutundan kurtarılmasıdır. Bilindiği gibi, bu dev yabancı şirketler, ekseri halde, zenginlikleri değerlendirmek için değil, değerlendirilmesini önlemek için maden kaynaklarına el koymaktadırlar. Bunun örneğini petrolden gördük. Bu konuda, Prof. Dr. Muammer Aksoy'un, «Türkiye'nin petrol davası, Teklifler» adlı incelemesinden bir pasajı nakletmekle yetineceğiz: «Batı Raman'da Mobil Şirketi'ne arama ruhsatnamesi verilmiş olan yer içindeki petrol üretimi durumunu, acı bir misâl olarak zikretmek isteriz. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Batı Raman'da 1961 yılından beri günde 3-4 bin varil üzerinden petrol çıkarmaktadır ve yeni getireceği kulelerle bu miktarı ciddi surette arttırmak üzeredir Batı Raman'm üçte birini üzerinde arama ruhsatnamesine sahip olan Mobil ise, Türkiye Petrolleri'nden bir yıl sonra açtığı kuyuda petrol bulunduğu halde, (zira Batı Raman en zengin petrol rezervlerimizden birini teşkil etmektedir) bu nu hâlâ işletmemektedir. Petrolün niteliklerini ve nakil şartlarını beğenmemektedir. Mobil, halen sondaj makinesini bile buradan kaldırmıştır. Böylece, her yıl en aşağı 150 bin ton ham petrol, yalnız Mobil'in Batı Raman'daki petrolü işletmemesi ve bunun işletmeye amade ve teşne olan Türkiye Petrolleri'ne de mâni olması yüzünden, Türkiye için kaybedilmektedir.

Bir misâli de, Adana'daki Bulgur Dağı'ndan vermek isteriz. Mobil'in bulunduğu kaynak, dahi, uzmanların hesaplarına göre yeterli kadar değerlendirilmektedir. Sadece üç kuyu faaliyettedir ve günde 1400 varil kadar petrol çıkarılmaktadır. Oysa, uzmanların bildirdiğine göre, optimum üretim için, hiç değilse dört kuyunun daha açılması gerekir.»

Demek ki, monopoller, bizim kendi imkânlarımızla petrol bulup işletmemizi önlemek için petrol sahaları ruhsatlarını kapatmakta, fakat petrolü işletmeye yanaşmamaktadırlar. Mono pollerin ülkemizde faaliyetinin başka bir örneğini, İngiliz «Borax Consolidated Ltd.» teşkil etmektedir. Bu şirket dünyada bor minerallerinin ham cevherde yüzde 90'ını, rafinaajda yüzde 70'ini elinde tutmaktadır. Şirket, Türkiye'ye 1887 yılından beri yerleşmiştir. Fakat Türkiye boraksta dünyanın en zengin kaynaklarından birine sahip olduğu ve Avrupa pazarını tamamen ele geçirebilecek durumda bulunmuş halde, bu milletlerarası monopol, maden kaynaklarımızı işletmemiştir. Şirket, Türkiye'de boraks yok. Boraks ihraç edemezsiniz...» diye raporlar ver-

maden davamız

Doğan AVCIOĞLU

miştir. Borax Consolidated, aynı işi Güney Amerika'da da yapmış boraks sahalarını kapatmış, fakat işletmemiştir. İşletmemiştir, zira şirketin Kuzey Amerika'da dünya ihtiyacını karşılayacak kaynakları vardır. Türkiye ve Güney Amerika'daki boraks kaynaklarını, rekabeti önlemek için eline geçirmekte ve âtıl tutmaktadır. Bu milletlerarası monopol, Etibank ile bazı yerli firmaların boraks üretim ve ihracına el koymaları üzerine, Türkiye'deki faaliyetlerini artırmak istemiş ve Yabancı Sermayeyi Teşvik Komitesi'ne başvurmuştur. Maksat, Etibank ve yerli firmaları vurmak, ondan sonra da kaynaklarımızı âtıl tutmaktır. Yabancı Sermayeyi Teşvik Komitesi uyanık davranmalı ve Borax Consolidated'in oyunlarını boşa çıkartmalıdır.

Halen milletlerarası monopol, başka bir manevra çevirmek yolundadırlar. Hükümet, Mr. Ely adında bir Amerika'lıya yeni bir Maden Kanunu tasarısı hazırlatmıştır. Tasarı, madenlerimizin mülkiyetini dahi, Anayasa'ya aykırı olarak, dev monopolere vermek tedir. Etibank, yabancı monopollerle, sözde eşit duruma getirilecektir. Aslında, büyük monopol, gölge şirketler kurarak arama ruhsatlarının büyük kısmını ele geçirecekler. Etibank ve ufak yerli özel firmalar, hayatımızda üvey evlât durumuna düşeceklerdir. Ayrıca, monopol, Petrol Kanunu hükümlerine uygun olarak, muazzam kârlar transfer edebilecekler. Halbuki, alınması gereken tedbir, maden zenginliklerimizi, milletlerarası monopolere açmak değil, bunların memleketimizdeki faaliyet alanını sınırlamak ve sıkı kontrol altına almaktır.

Aksi halde, Sayın İnönü'nün deyimiyle, «Petrollerimizden sonra, madenlerimizi de kaptracağız.»

Uyanık olmalıyız,

TOPRAK REFORMU

Hükûmet adına Başbakan Suat Hayri Ürgüplü :

«Yüce meclise sevk edilip, komisyonlara havale edilmiş bulunan Toprak Reformu Tasarısı'nı, programımızda sarahatle ifade ettiğimiz gibi, topraksız vatandaşın tehalükle beklediği bir temel saymaktayız. Bu tasarıyı geri almayacağız. Hükûmet olarak, bu mesainin sür'atle yapılmasını, Yüce Meclis'ten rica ediyoruz. Komisyonların mesaisine, en yapıcı bir zihniyetle ve ilmin gerçekleriyle, realist esaslarla katılmayı bir vazife bileceğiz. Tasarının, yalnız ekonomik yönüyle değil, sosyal ve teknik yönleriyle de, komisyonlarda en iyi şeklini alacağına ve bir taraftan topraksız vatandaş toprağa kavuştururken, öte yandan, yurt istihsalini artırmağa hizmet edeceğine emin bulunuyoruz.»

Cumhuriyet Halk Partisi Adına İsmet İnönü :

«Toprak Reformu Kanunu'nun, Hükûmet Programı'nda ciddi olarak benimsemiş olduğunu görmek, bir idealizmin gerçekleşme yoluna girmesi bakımından, bizi bahtiyar etmiştir. Sayın Başbakan'ın, bu kanunu, bu sene meclislerden çıkarmak hususundaki taahhüdünü, millet önünde, önemle kaydediyoruz. Yalnız, kanunu sür'atle çıkaracak karma komisyon tedbirinin yürürlükte olmaması, kanunun çıkması için çok güçlük yaratmıştır.

Sayın Başbakanın, kanunun çıkmasını sağlamak için lüzumlu tedbirlerin alınacağına işaret etmesine ve karma komisyon tedbirinden başka bir çare olmadığı kanaati, tecrübeyle meydana çıkarsa, onun da temin olunacağına ümit bağlayarak teselli buluyoruz. Hükûmet Programı'nda, tatbikat süresinin 25 yıl'dan daha az zamana sığdırılması ve bütçede bizim öngördüğümüz her sene 100 milyon liralık tahsisatın daha da artırılması belirtilseydi, bunlar bizi daha ziyade ferahlandırarak iyi haberler sayılırdı.

Protokolde bulunan bu iyi haberler programda yoktur. Ama, biz protokolde bulunmasını bir taahhüt saymaktayız.»

Millet Partisi adına Osman Bölükbaşı :

«Bir toprak reformu yapılması, koalisyon programına muvazi o-

larak benimsediğini ifade eden hükûmet, halen mecliste bulunan toprak reformu tasarısı hakkında ne düşündüğünü sarıh olarak açıklamamıştır. Bu tasarının istinat ettiği prensipleri tasvip etmekte midir? Toprak reformunda, sosyal ve ekonomik müâhazalardan hangisine öncelik tanınmaktadır?

Bu suallerin cevabını programda bulmak mümkün değildir.»

Yeni Türkiye Partisi adına Ekrem Alican :

«Toprak reformu konusunda, 2'nci koalisyon hükûmetince bir tasarı hazırlanmıştı. Aradan 13 ay geçtikten sonra hazırlanan yeni tasarı ile, bizim de görev aldığımız hükûmetçe hazırlanan tasarılar arasında pek büyük farklar da yok. Şimdi, CHP tasarısının, normal prosedürün dışında çıkılmak suretiyle kanunlaştırılmasını istiyor. Biz YTP meclis grubu olarak, böyle bir taahhüdün altına girmiyoruz. Madem-

NELER

Dördüncü Koalisyon Hükûmeti rüşûlürken sözcüler, çeşitli konularda açıklamalar yaptılar. Bu konulardan Parti sözcülerinin vaat sayılabilecek konuşmaları, Hükûmet ve Parti kayese edeceğiz. Temennimiz, bu çin iyi niyetle çalışılmasıdır. derasyonu Hükûmet ve parti arasındaki tutumların dikkatlenmektedir.

ki, kanun bu kadar önemliydi, mademki acele edilmesi gerekiyordu, neden tasarımı 13 ay ellerinde tuttu, neden meclise getirmediler?

Gerçekleştirilmesini beklediğimiz sözler

«Devletin selâmeti bakımından, ağır sanayi ile petrol işletmelerinin Devletin kontrolü altında bulunması, hatta, Devlet tarafından işletilmesi gerekir. Bu, benim ve partimin görüşüdür.»

Dördüncü Koalisyon Hükûmetinin genç Adalet Bakanı İrfan Baran'ın imzasını taşıyan bu sözlere karşı ilk tepki, Baran'ın kabine arkadaşlarından geldi ve bazı Bakanlar bu görüşleri şiddetle reddettiler; bazıları, «Baran kendi bakanlığının işleriyle uğraşsın» demeye getirdi, bazıları da « bunlar koalisyon protokolünde olmayan hususlardır » dediler.

Basın toplantısındaki sözleriyle memleketin sosyal adalet içinde kalkınmasının hangi şartlarda olacağını, çok iyi bildiğini, ispat eden Baran'ın, aksi yöndeki bütün çalışmalara engel olmaya çalışacağına inanıyoruz. Örneğin, Mister Ely'nin hazırladığı, madenlerimizi ele güne peşkeş çeken tasarının Meclis'e sevkine elbet engel olacaktır. Bu güvenimiz, Baran'ı, namuslu, sözünü tutar, inançlarından şaşmaz adam olarak tanımamızdan ileri gelmektedir. Bu bir...

R D E N D i

İttifak programı Meclis'te gö-
l karda, partilerinin görüşünü
n ları hakkında, Hükümet ve
laik sözlerini yayınlıyoruz. Bu
Parin, ilerdeki tutumlarıyla mu
niadlerin gerçekleştirilmesi i-
urkiye İşçi Sendikaları Konfe-
urtın memleket sorunları karşı-
ilemekte ve kayıtlarına geçir-

YTP, görüşmelerin hızlandırıl-
ması, gruplar arasında anlaşmaya
varılması suretiyle ve komisyon ça-
lışmalarına müdahale etmeksizin.

kanunun mükemmel bir şekilde çı-
karılması taraflarıdır. Bir siyasi is-
tismar teklifini sureti kat'iyede ka-
bul etmiyeceğiz.»

Adalet Partisi ve Cumhuriyetçi
Köylü Millet Partisi adına yapılan
konuşmalarda Toprak Reformu ko-
nusuna temas edilmemiştir.

YENİ İŞ KANUNU, TARIM-İŞ KANUNU, DENİZ-İŞ KANUNU

Hükümet adına Başbakan Suat
Hayri Ürgüplü :

«Orman Kanunu, Türkiye Enerji
Kurumu Kanunu, Deniz-İş Kanunu,
Tarım-İş Kanunu, turizmle ilgili ka-
nunlar, Konut Kanunu, Diyanet İşle-
leri Kanunu, ciddi emeklerin mah-
sulü olarak Yüce Meclis'e verilmiş-
tir.»

Cumhuriyet Halk Partisi adına
İsmet İnönü :

«Tekâmül işlerinden biri olarak
hazırlanan İş Kanunu Tasarısı, De-

niz-İş Kanunu ve Tarım İşkolunda
aracılığı düzenliyen kanun tasarıları
ile birlikte Meclis'te bulunmaktadır.
Çıkarılması için hükümetin hizme-
tini bekleriz.»

Adalet Partisi, Cumhuriyetçi
Köylü Millet Partisi, Yeni Türkiye
Partisi ve Millet Partisi adına yapı-
lan konuşmalarda bu konulara de-
ğinilmemiştir.

VERGİ ADALETİ

Hükümet adına Başbakan Suat
Hayri Ürgüplü

«Bugün programı getirmiş bulu-
nuyoruz. En kısa zamanda, bütçe
getirildiği zaman, gerek bütçe, gerek
vergiler konusunda yapılan temenni
ve tenkitlerin cevabını bulacağı-
nıza emin olmanızı rica ederim.»

Adalet Partisi adına Talât Asal :

«Millî hâsılaya değer katma gay-
retini gösteren özel teşebbüsün ya-
raticı gücünü teşvik ve Batı Dünyası
ile işbirliği ederek, plânlı bir eko-
nominin millî gelirde hâsıl edeceği
artışın, sağlam bir vergi, para, kre-
di ve bütçe politikası vasıtası ile a-
dıl surette dağılışını temin etmek,
vazgeçilmez kararımızdır.»

Cumhuriyet Halk Partisi adına
İsmet İnönü :

«Vergi Reformu'nun devamın-
da, vergi kanunlarının çıkarılmasın-
da, mütemadi bir mukavemet karşı-
sında kaldık. Şimdi sorumlu mevki
de bulunan hükümet, tasarruf bono-
ları, servet beyannameleri, vergi a-
çıklamaları gibi çeşitli ve tartışma-
lı konularda yeni bir düşüncede mi
dir? Bunları bilmiyoruz.»

Millet Partisi adına Osman Bö-
lükbaşı :

«Vergi yükünün, muhtelif sek-
törler, ve muhtelif zümreler arasın-
da adilane bir şekilde dağılımı ve
vergi uygulamasında, vatandaşın
devlet arasında, anlayış ve güvene
dayanan bir münasebet kurulabil-
mesi için gerekli ıslahatı tamamlama
kararında olduğunu açıklıyor
hükümet, bu maksadı sağlayacak hiç
bir yol göstermemiştir.

Hükümetin, üzerinde durduğu-
muz bu ve buna benzer meselelerde
vuzuhu sağlayacak açıklamalarda
bulunmasını temenni etmekteyiz.»

Yeni Türkiye Partisi ve Cumhu-
riyetçi Köylü Millet Partisi adına,
vergi adaleti konusuna değinilme-
miştir.

SÜKAN

BİLGEHAN

BARAN

İkincisi bir başka bakanın sözleri. «Memleketin sosyal
davalarına çare bulmaya çalışacağız. Sağlık hizmetleri-
nin sosyalizasyonu şarttır.» Bu sözler de Sağlık Bakam
sayın Faruk Sükan'ın. Ve üçüncü olarak Milli Eğitim Ba-
kam Cihat Bilgehan'ın eğitimle ilgili konuşması: «Türki-
yede yalnız varlıklı ailelerden alınacak bir eğitim vergisi
ne taraftarım. Köy enstitüleri yoluyla köy çocuklarının
eğitimi fikri, başka bir isim altında gerçekleştirilebilir».

İşte, sözleriyle memleket gerçeklerine eğildiklerini
gösteren üç kişi. Öyle üç kişi ki, söyledikleri her şeyi ger-
çekleştirmek imkânlarına sahiptir...

Şimdi, sayın bakanların, bütün imkânlarını kullana-
rak sözlerini gerçekleştirmelerini hiç olmazsa, gerçekle-
ştirmeye çalışmalarını bekliyoruz.

Acaba ne kadar bekleyeceğiz?

Kökü

dışarda

milli

menfaatlar...

Kökü

içeride

uluslararası

sermaye...

..... «Türkiye’de istikrarlı hükümetler teessüs etmedikçe ve bu hükümetlerin desteğine bizce inanılmadıkça, hiçbir teşebbüste bulunmayacağız... Şunu memnuniyetle söyleyeyim ki, bu ümitlerimiz, yeni hükümetin teşekkülü ve bazı basın hatalı yoldan döndüğünü görmekte artmış bulunuyor. Arkadaşlar, siyasetimiz, hükümetlerle iyi geçinmektir. İstedığımız şartlar tahakkuk etmedikçe, Türkiye’den çekilebiliriz. Millileştirme tedbirleri bizleri hiçbir zaman ürkütmez. Alışığız buna her yerde... Zira milletlerarası sermaye, akan bir sudur. Ve her yerde kolaylıkla mecrasını bulur...»

Yukarıdaki satırlar, milletlerarası sermayenin sözcülüğünü yapan meselâ bir Amerika’lı tarafından mı söylenmiştir? Yoksa bir İngiliz veya Hollandalı tarafından mı?

Maalesef hayır. Bu sözler, ne üzücüdür ki, Shell mensuplarına, nüfus kâğıdında «Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı» yazılı Bay Faruk Karam tarafından söylenmiştir.

BİZ BİZ BİZ

Gideriz..., «yaparız...», «ederiz...», «biz... biz...?»

Peki, kimsiniz siz Bay Faruk Karam? Bay Karam, herhalde şu cevabı verecektir: «Herşeyden önce Shell mensubuyum. Gözlerimi kaparım, varifemi yaparım. Hatta bununla da kalmam, gözleri açık olanlara çamur atarım...»

Bay Faruk Karam, şimdi The Shell Company of Turkey Ltd. ve N.V. Turkey Ltd. ve N.V. Turkse Shell şirketlerinin personel müdürlüğünü yapmaktadır.

Bu adam, işi tertemiz öğrenci teşekküllerine de dil uzatmağa kadar ileriye götürmüştür. Türk pet-

rollerinin durumu hakkında açık oturumlar düzenliyen öğrenci teşekkülleri hakkında «satın alınmış» isnadını yakıştırmaktan utanmıyan Karam, bu kötü alışkanlığından vazgeçmediği takdirde, elbette bir gün çok müşkül durumda kalacaktır. Türk İşçi Hareketi’nin saydığı ve gönülden inandığı Türk Gençliği’ne leke sürmek kimsenin haddi değildir.

Bay Karam, sözünü ettiği öğrenci teşekkülleri nin «satın alınmış» olduğunu ispatlayamazsa, «satın alınan kim olduğu» elbette meçhul kalmıyacaktır.

The Shell Company of Turkey Limited ve N. V. Turkse Shell’in sözcüsü, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı’nı da, «Türk gençliğini yalan ve safsatalarına âlet etmek»le suçlamıya cesaret edebilmiştir. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı’nın, şerefli bir devlet kuruluşu olarak, bu tecavüzkâr konuşmayı ele alma sını ve bu adamı bir daha dil uzatamayacak şekilde susturacak adli yollara başvurmamasını istemek, «hay sıyıklı Türk Vatandaşları»nın hakkıdır.

PARANIZI ALIN VE ŞÜKREDİN

Bakınız, yabancı sermayenin Türk uyruklu savunucusu daha neler demektedir:

...«Milletlerarası sermaye, her gittiği yerde verimlilik ve refah şartları yaratmıştır. Bu yaratıştan hem milletlerarası sermayenin kendisi, hem de o memleket yararlanmıştır. Bunu bizzat aldığınız maaşlarda kendiniz müşahade ediyor olmalısınız.»

Ancak, yüzü kızarmadan bu sözleri eden Bay Karam, personel müdürlüğünü yaptığı şirkette çalışan bazı «haysiyetli Türk Vatandaşları»nın, bir gün aldıkları maaşı suratına çarpıverip gidebilecek karakterde olmadıklarını mı sanmaktadır? Shell ve N.V. Turkse Shell şirketlerinde çalışan insanlar, milletlerarası sermayenin lütfuyla değil alınteri dökerek, emeklerini satarak, hayatlarını kazanmaktadır. Ve şu nu biliniz ki Bay Faruk Karam, sizin toprağınızın, vatanınızın insanlarını, minnetleri olduğunuz yabancı sermaye, hiçbir zaman şükranla borçlandıramıyacaktır.

KEÇİ AYAKLI İLÂH

Shell Şirketi’nin menfaatleri için, on parmağında on kara, herkese leke sürmeğe çalışan bu adamın kimseye «kökü dışarıda» demeye hakkı yoktur. Bir insan düşününüz ki, İngiliz-Hollanda sermayesi için kötölediği müessese kalmıyor, memleketinin iç politika meselelerini Shell şirketi adına âlet ederek demagojiye tevessül ediyor, milli sermayeyi reddediyor, milli öğrenci derneklerini satılmışlıkla suçluyor, milli petrol müesseselerini benzeri suçlarla yıpratmağa çalışıyor. İşte bu adam Hollanda ve İngiltere sermayesinin değil de milli menfaatlerimizin sözcüsü olduğunu iddia etmektedir.

Bu sözcü iyi tanınmalı ve tanımayanlara da iyi tanıtılmalıdır.

«Her yere mecra bulabilen bir akarsu» ya ben zettiği milletlerarası sermayenin bu ateşli savunucu sunu şimdilik bu kadarıyla tanıtmakla yetineceğiz.

Bundan bir süre önce, Paris'te bir inşaat şantiyesinde iki işçinin ölümü ve birinin de ağır surette yaralanması ile sonuçlanan kaza, Fransa'da iş kazaları konusundaki tartışmaların yeni den başlamasına sebep olmuştur.

Bu tartışmaların ağırlık noktasını, Hükümetin iki ay önce çıkarmış olduğu kararnamenin uygulanıp uygulanmadığı hususu teşkil etmektedir. Hükümet, yayınladığı kararnamede, özellikle inşaat işlerinde çalışanların güvenliklerini korumak ve iş kazalarını önlemek için alınan tedbirlerin arttırılmasını istemişti.

EN TEHLİKELİ İŞKOLU

Yapılan istatistiklerden anlaşıldığına göre, Fransada en tehlikeli iş kolu inşaatıdır. Genellikle, özel sektörün elinde bulunan bu iş kolunda, bütün uyarılara rağmen, gerekli güvenlik tedbirleri alınmamaktadır.

Fransada özel sektörde çalışan işçilerin sayısı 9,5 milyon buna karşı

devlet sektöründe ve kamu hizmetlerinde çalışan işçiler 3 milyondur.

KAMU SEKTÖRÜ MÜ, ÖZEL SEKTÖR MÜ?

İş kazaları ile ilgili tartışmalar da, kamu sektörünün en tehlikeli iş kollarında kazaların, özel sektör deki kazalarla oranlanamayacak kadar azalmış olduğu belirtilmektedir. Gerçi, demiryollarında, her iki günde bir işçi, iş kazaları sonucu öliyorsa da, özel sektörde, her iş saati içinde bir işçi ölmekte ve her

Fransa'da İş Kazaları

saniyede bir işçi yaralanmaktadır. Buna karşı, devletleştirilmiş olan kömür ocaklarında, zaman zaman meydana gelen facialara rağmen iş kazalarının günden güne azaldığı da bir gerçektir.

GÜVENLİK TEDBİRLERİ ALINMAZSA

Bu azalmanın nedenleri idari ve psikolojiktir. Kamu sektöründe, devlet eliyle, güvenlik tedbirleri alınmış halde, özel sektörde bu tedbirler hafif tutulmakta ve yeni metodlarla, işler süratlendirilmeğe çalışılmaktadır. Bu yeni metodlar, üzerinde hiçbir inceleme yapılmadan, uygu lama alanına konulduğundan acemilikle, iş kazalarında çoğunlukla 20 40 yaşları arasındaki işçiler kurban gitmektedir. Buna karşı 40 yaşın üzerindeki tecrübeli ve ihtiyatlı işçiler işveren kanunun zorunlu kıldığı güvenlik tedbirlerini almadan iş başı yapmadıklarından kazaya uğramamaktadırlar.

KAZALARIN BİLANÇOSU

İş kazaları, yaralanan, sakatlanan, ve ölen işçilerin sağlık ve hayatından ve bu yüzden sosyal sigoraya düşen yüklerden başka, iş saatlerinin kaybına da yol açmaktadır. İş kazaları yüzünden, Fransa, her yıl 4, 5 milyar frank (Yaklaşık olarak 4 milyar Türk lirası) kaybetmektedir.

Uzmanlar bu miktarın yüzde birinin harcanmasıyla yeterli güvenlik tedbirlerinin alınabileceğini söylemektedirler.

Kaybedilen 4,5 milyar frankı bir başka yönden değerlendiren istatistikçiler ise bu para ile her yıl elli bin apartman dairesi yapıp 120 bin kişiyi barındırmanın mümkün olabileceğini belirtiyorlar

DARILMACA YOK

Dağarcıktan çıkaracağız dedik özel sektör savunucularına bildiklerimizi. Kuzmaca darılmaca yok. Öfkelenip, bunun altında birşeyler de yatar demiyelim.

İslah olurlar mı, olmazlar mı kendilerinin bileceği iştir. Ama biz hakikatleri yazarak, mücadelemize devam edeceğiz.

Şimdi benimsemediğimiz yeni ismi Sosyal Sigortalar Kurumu olan, İşçi Sigortaları Kurumuna özel sektörün 1963 yılı itibariyle birikmiş prim borcu 150 milyon civarında.

Tahsili kabil mi, değil mi bilmemize imkân yok. Yalnız bilen birşey varsa rakamın eksilmesi bir yana kabarmakta berdevam.

İşçinin sosyal güvenliğini tehdit eden bu pürüzün nasıl bertaraf edileceğinin izahı özel sektör şampiyonluğunu yapanlara düşer. Niyetlerinden ne geçer söylerler mi? Süngerle mi silecekler?

İşimize gelmediği vakit kızdığımız gazeteciler var ya bu dostlarımızın yazılarından öğrendiklerimiz hazineler değer doğrusu.

Sırası geldi öğrendiklerimizden birini açıklayalım.

Yüzbinlerce iki taraflı prim borcu olan birisi oğlunun düğünü Hiltonda yapıyor. Gelinin gelinliği için yapılan masraf sadece 50.000 lira. Diğer düğün sarfiyatı kimbilir kaç liradır? Ne olursa olsun bizi ilgilendirmez.

İlgilendiren tarafı, binlerce işçinin hal ve istikballerini balata, onların ızdırapları üzerinde taht kur. Olur mu?

OECD'ye üye devletler hükümetlerinin, ekonomik gelişme çabaları içinde, enflasyonist eğilimleri dikkate almak zorunluğunda olduklarını, bu ülkelerden örnekler vererek anlatan bu yazı serimizin ikincisini de bu sayımızda sunuyoruz.

Gelecek sayımızda da Fransa, Danimarka, İtalya, Japonya, Hollanda ve İngiltere'de uygulanan «Enflasyona Karşı Tedbirler» politikasını yayınlayıp bu yazı serimizi tamamlayacağız.

ENFLASYONA KARŞI TEDBİRLER

İsveç

1965 senesi başlarından, 1963 senesi ortalarına kadar, İsveç'te talebin çok zayıf olduğu müşahade edilmektedir. Bu süre içinde Hükümet, daha ziyade ekonomik hayatı canlandırma yolunda bir politika takip etmiştir. 1963 senesinden itibaren iş hayatında bir canlanma göze çarpmağa başlamıştır. Ancak, istihsalın ve bilhassa iç pazarın talebi olan istihsal maddelerinin imalatı, talebin az olduğu seneler zarfında da hemen hemen aynı seviyede tutulmuştu. İmalatın aynı seviyede tutulması, bazı işkollarının, 1963 senesi sonlarına doğru sıkışmasına sebep oldu. Bilhassa inşaat işkolunda, bu sıkıntı şiddetle kendisini hissettirmeye başladı. Bütün bu gelişmelerin tabii bir neticesi olarak, Hükümet, takip etmekte olduğu ekonomik politikasını değiştirerek, bazı tedbirler almak lüzumunu hissetmiştir.

1963 senesi Haziran ayında, bankaların kredi faiz hadleri, % 3.5'tan % 4'e yükseltilmiş ve 1964 senesi Ocak ayında, alınan bir kararla, faiz hadleri ikinci defa olarak yükseltilerek % 4.5'a çıkarılmıştır. Aynı senenin Şubat ayından itibaren de, İsveç Merkez Bankası (Riks Bank), kendi rezervlerinin yarısından fazla kredi talebinde bulunan diğer ticari bankalara açtığı kredilerde, % 9 gibi yüksek bir faiz haddi tatbik etmeye başlamıştır. Aynı zamanda, piyasadaki para miktarını azaltmak için Hükümet, % 6 faizli, üç senelik Devlet Tahvilleri çıkarmıştır. Bu tahvillerin

faiz haddi, 1921 senesinden bu yana Hükümetin çıkarmış olduğu tahvillerdeki en yüksek faiz haddidir. Bu tedbirler, piyasadaki faiz hadlerinin hemen yükselmesine yol açmıştır. Hükümet, kendi inşaat programını geri bırakmış ve 1963 sonbaharında başlaması icap eden bu inşaatlar, süresiz olarak ertelenmiştir. İnşaat işkolunu, doğrudan doğruya kontrol almak fikri, her geçen gün hükümet çevrelerinde daha kuvvetle yerleşmektedir. Bu fikir benimsendiği takdirde, hükümet, inşaat işkolundaki yatırımları planlayacak ve bir tercih sırasına göre hazırlanan programları gerçekleştirecektir.

Mili Bütçe bakımından da değişiklikler olmuş ve 1962 senesinde bütçe fazlalığı olmasına mukabil, 1963 bütçesi açık ile kapanmıştır. Bu açığın diğer senelerde de artacağı kuvvetle tahmin edilmektedir.

1964 senesinde İsveç ekonomisini inceleyen OECD İktisadi Gelişme Komitesi, verdiği raporda, tüketimin ve ihracatın artmasını ve sınai mamullere karşı olan talebin değişmesi karşısında, 1964 - 1965 bütçesinin, birçok kısıtlamalar ile hazırlanmasının yerinde olacağını kuvvetle tavsiye etmektedir. Bu şekildeki tedbirler, hükümetin daha rahat bir para politikası takip etmesini sağlayacağı gibi, icabı halinde faiz hadlerini indirerek iş hayatının imkânlarına yollar açacaktır.

1963 nesi içinde, iyi bir mahsul alınması, üç retlerdeki artışların duraklaması ve hükümet kredilerinin artırılması neticesinde, hayat pahalılığı indeksleri istikrar kazanmıştır. Hükümet kredilerindeki artışlar memleket içindeki gelir dağılımının daha adil bir şekilde düzenlenmesine sebep olmuş ve ücretler ortalama olarak % 2,5 nisbetinde artarken, çiftçiler ile balıkçıların gelirlerinde de, aynı oranda bir artış müşahade edilmiştir. Ancak, sene sonuna doğru, istihlâk malları fiyat indekslerinde hissedilir bir artış görülmeye başladı ve 1964 Mayıs ayında, bir sene evvelkine nazaran % 5,2 bir yükseliş kaydedildi. Bu artışlar, hükümetin geçici olarak arttırdığı yardımlardaki kısıntılar ile başta kahve ve şeker olmak üzere ithal mallarının fiyatlarının hissedilir derecede artmasından meydana gelmiştir. İstihlâk maddelerinin toptan satış fiyatlarındaki artışlar ise, daha az bir oranda olmuştur.

Daha evvelce imzalanmış bulunan toplu sözleşmelerin büyük bir kısmının, bu devre içinde hitama ermesi de, bazı yeni problemler ortaya çıkarmıştır. Çeşitli grupları (ücretler, maaşlar, çiftçi ve balıkçıların gelirleri) arasında meydana gelebilecek çeşitli ihtilafları halletmek ve gereken koordineyi sağlamak için, hükümet mercileri, alakalı taraflar ile toplantılar tertip etmişlerdir. Bu temasların ilki, gayri resmi bir şekilde, daha evvelki pazarlık devresinde tesis edilmişti. İşçi sendikaları ile işveren teşekkülleri arasında devam eden müzakereler, genel bir ücret artışı için milli seviyede, ve her işkolunun hususiyetlerine göre ücret ayarlamaları yapılması için de, işkolu seviyesinde yapılmış, ancak uzun süren müzakereler, tarafların kabul edebilecekleri bir anlaşma olmadan, Nisan ayında kesilmiştir. Grevleri önlemek için Hükümet, durumu, kararları kesin ve bağlayıcı olan İş Mahkemesine intikal ettirmiştir. Mahkeme, 12 Mayıs günü verdiği karar ile, 1964 senesi için % 3,3, ve 1965 senesi için de, % 1,6 ücret artışı kabul edilmiştir. Ayrıca, verilen karara göre, İstihlâk Malları Fiyat İndekslerinde, Mart ayındaki seviyeden % 5'lik bir yükselme olduğu zaman, ücretler konusunda yeniden müzakere açılabilir.

Balıkçılar içinde yeni bir toplu sözleşme imzalanmış ve ücretlerdeki artışlara muvazi olarak gelir artışları sağlanmıştır. Çiftçiler için durum, özel olarak teşkil edilen bir hakem heyetine havale edilmiş ve bu heyet, diğer grupların gelirlerindeki artışları gözönüne alarak, tarım sektöründeki gelirleri de arttırmıştır.

1960 seneleri sırasında gelişen İsviçre ekonomisi, işgücü ithali ve yabancı sermayenin memlekete akımı dolayısıyla, sür'atli bir şekilde kalkınmağa başlamıştır. Bugün için İsviçrenin bütün işgücünü % 30'unu yabancı işçiler teşkil etmek tedir. Memleketin dış tediye dengesinin kuvvetli olması sebebiyle, hükümet, daha ziyade gelişen ekonominin enflasyonist eğilimlerine karşı tedbirler almak lüzumunu hissetmiştir. Bu tedbirlerin başında, gittikçe artan talebi, ithalatı arttırma ile karşılamayı zikredebiliriz.

Enflasyonist eğilimleri önlemek için hükümet, daha ziyade Merkez Bankası ve diğer bankalar ile centilmen antlaşmaları aktetmektedir. Bu kabil antlaşmaların bağlayıcı hiç bir hükmü olmamasına rağmen, uzun zamandan beri tesirli bir şekilde tatbik edilmekteydi. Ancak, 1964 senesinde İsviçre Parlamentosu, bu kabil antlaşmaların bazı hükümlerini kanuni olarak bağlayıcı ilan etmiştir. Bu antlaşmalar, enflasyonist eğilimleri, iki şekilde önlemektedir: Birincisi, memleket içine akan yabancı sermayeyi kontrol altına almakta, ikinci ise, kredi hacmini şartlara göre ayarlamaktadır. Bankaların tatbik etmekte olduğu usulü, kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

— 1 Ocak 1964 tarihinden itibaren, İsviçre vatan dışı olmayan şahısların yatırdıkları paralara faiz ödemeği kaldırmıştır. Ancak, 20.000 Frank (yaklaşık olarak 45.000 TL.) veya daha aşağı olan tasarruf hesapları, bu hükmün dışında bırakılmıştır.

— 1 Ocak 1964 tarihinden itibaren, İsviçre vatan dışı olmayanların bankalara yatırdıkları meblağlara eşit olarak, Merkez Bankası nezdinde yeni bir rezerv tesis edilmiştir.

Bankalarla hükümet arasında yapılan bu centilmen antlaşmalarına göre, açılacak yeni kredilerde, mesken inşaatlarına, tarım ürünlerine ve ithalata öncelik tanınacaktır. Bu antlaşmaların yanı sıra enflasyonu önlemek için bazı tedbirler daha alınmıştır. Kantonlar, 1964 senesi Mart ayında aldıkları müşterek bir karar ile, inşaatları belirli bir seviyede tutmuşlar, ve şiddetle ihtiyaç duyulmayan bazı bina inşaatlarını ise geri bırakmışlardır. Diğer taraftan müstehlik kredileri kısıtlanmış, taksitle yapılan satışlarda peşin yatırma miktarı arttırılarak, ödeme vadesi kısaltılmıştır. Bu arada, ücretlerin ve fiyatların istikrarlı bir seviyede tutulması için, istihdam politikasına yeni bir yön verilmiştir.

Hayat pahalılığı indekslerinde ise, bir evvelki seneye nazaran, 1964 senesi Mart ayında, % 3,5'lik bir artış kaydedilmiştir.

SON dünya harbini takip eden yıllar içinde, İzlanda devamlı surette enflasyonist trendlerin etkisi altında kalmıştır. 1960 yılı başında Hükümet tarafından alınan tedbirler, piyasada bir süre için istikrar sağlamışsa da, 1961 yılı Nisan ayından itibaren enflasyon tehlikesi yeniden belirmiştir. Ücretler % 15 oranında artarken, çiftçilerin gelirleri de aynı miktarda artmıştır. Tarım sektöründeki bu artış, kanunlar çerçevesinde, tarım ürünlerinin fiyatlarının ücretlere göre ayarlanması şeklinde olmuştur. Bu artışların bir neticesi olarakta, İzlanda parası krona'nın değeri düşmüştür.

1962 yılında, ücretler ve çiftçilerin gelirleri ortalama olarak % 12 artmış, buna mukabil, o sene çok fazla balık avlanması yüzünden, balıkçıların gelirleri % 21 artmıştır. 1963 senesinin Ocak ayında, işgücünün büyük bir kısmı, % 5 oranında bir ücret zammı elde etmiş ve kanuna göre, tarım ürünlerinin fiyatları da bu artışa göre ayarlanmıştır. Aynı sene Haziran ayında ücretler % 7.5 oranında ve Aralık ayında da % 15 oranında artmıştır. Bütün bu artışlara muvazi olarak, Temmuz ayında, İzlanda Yüksek Hakem Kurulu'nun bir kararı ile, devlet memurlarının maaşlarına, % 40 oranında bir zam yapılmıştır. Bu şekilde de hayat pahalılığı indeksleri devamlı surette bir artış kaydetmiştir - 1964 senesinde bu artış % 24 olmuştur.

İzlanda'nın durumunu inceliyen OECD Ekonomik Konseyi şu tavsiyelerde bulunmaktadır:

İlk olarak ücretler ile fiyatlar arasında bir istikrar sağlanmalı ve Hükümet para politikasını ve milli bütçeyi, enflasyona karşı tedbir almak üzere daha faal bir şekilde kullanmalıdır. Genel olarak bütçe, ekonomik politikayı sağlayıcı bir unsur olarak kullanılmamış, sadece bütçenin denk olmasına çalışılmıştır. Sene sonunda bütçe fazlalığı, gelecek bütçe döneminde Hükümet harcamalarının arttırılması, ve bütçe açığı ise Hükümet harcamalarının kısılması şeklinde yorumlanmıştır. 1962 senesinde bütçe fazlalığı kapatılınca, Maliye Bakanlığı bu fazlalığın, 30 sene evvel tesis edilen fakat o tarihe kadar hiç kullanılmayan Devlet Muvazene Fonuna yatırılması yolunda karar almıştır.

Bugünkü duruma göre, İzlanda'da bütçenin daha sıkı esaslara göre hazırlanması gerekmektedir. Konsey, raporunu şu şekilde tamamlamaktadır: Asıl mesele fiatlarda bir istikrar sağlamaktır. Ancak, halihazırdaki kredi durumu ve takip edilen para siyaseti ile, uzun senelerden beri memleket içinde yerleşen enflasyonist tehlikelerden ve trendlerden kurtulmağa imkân olmamaktadır.

1956 senesinden beri ilk defa enflasyonist trendler, 1963 senesinde kuvvetle hissedilmeğe başlanmıştır. Tüketime ve başta inşaat işkolu olmak üzere yatırımların bir anda genişlemesi, ve bunun yanı sıra bazı önemli tarım ürünleri istihsalinde meydana gelen darlık, enflasyon tehlikesinin başlıca sebepleri olmuştur. Zeytinyağı, patates ve et fiyatlarının ölçsüz bir şekilde yükselmesi neticesinde hayat pahalılığı indekslerinde % 13'lük bir artış kaydedilmiştir. Bu fiyat artışları, bir müddet sonra kömür, çimento ve inşaat malzemelerine de tesir ederek, genel olarak bir fiyat yükselmesine yol açmıştır.

Enflasyon tehlikesine karşı hükümet, birçok şekillerde tedbirler almıştır. İlk olarak ticari bankaların asgari likidite rezerv miktarları, % 12'den, % 13'e çıkarılmıştır. Buna mukabil, bazı kredi, müesseselerinin, ticari bankalar nezdindeki rezervleri indirilmiştir. Hükümet, ithalatı da istikrar sağlayıcı bir faktör olarak kullanmıştır. Gümrük tarifelerinde indirimler yapılmış ve bilhassa besi maddelerinin ithalatı, fazla miktarda artmıştır. Devlet İthalat Ajansı, 1963 yılı ilk dört ayı içinde, ithalatı 39 milyon dolara çıkarmıştır. Bu miktar, geçen senenin aynı ayında, ancak 7 milyon dolardır.

Son olarak ta, Hükümet, inşaatları kontrol altına almıştır. Lüks mesken inşaatı için ruhsatlar kısıtlanmış, ve hükümetin vermekte olduğu mesken kredisi, geçici bir süre için tahdit edilmiştir.

Alınan bu tedbirler, havaların iyi gitmesi neticesi iyi mahsul elde edilmesi ve ithalattan beklenen sonuçların elde edilmesi sonunda, enflasyon tehlikesi önlenmiştir. Ödemeler dengesinde meydana gelen açık ise, net dış sermaye akımı ile kapatılmıştır. Bu şekilde de Hükümet mercileri, iç piyasada mali dengeyi muhafaza edebilmişlerdir.

OECD Ekonomik Konseyi'nin raporu bu konuda şunları belirtmektedir:

İş adamları ve müteşebbisler, Hükümetin almış olduğu tedbirler sayesinde enflasyon tehlikesinin kısa zamanda önlenmesini karşılamış ve istikbale daha güvenle bakarak iç piyasayı canlandırmak üzere harekete geçmişlerdir. Bu arada, artan ithalatın, iç ekonomi ile rekabet ettiğine ve bu rekabetin ilerdeki yıllarda daha da artacağına işaret etmek gereklidir. Ancak, hükümetin kısa devrede almış olduğu çeşitli tedbirler, başarılı sonuçlar vermiştir.

Gerçekten de, 1963 senesi sonlarına doğru, istihlak malları fiyat indekslerindeki artış önemli derecede yavaşlamış ve istikrarlı bir hal almıştır.

Ekonomik Refah Ve Krizde Etkin Bir İnsangücü Politikası

OECD Konseyi, bütün üye devletlere, teknolojik ve ekonomik değişimlerin yarattığı istihdam sorunlarını başarılı bir şekilde çözümlemeleri için, insangücü politikalarını dikkatle gözden geçirerek yeniden düzenlemelerini tasviye etmiştir. Üye hükümetler, konseyin bu tavsiyesi üzerine ne şekilde hareket ettiklerini, 30 Haziran 1965 tarihine kadar OECD'ye bildirmişlerdir.

OECD Konseyi'nin bu tavsiyesinin kabul edilmesi, üye devletlerle konsey arasında bir centilmen anlaşması olarak kabul edilebilir. Çünkü üye devletler, tavsiyeye uyarak, insangücü politikalarını ve geçici tedbirlerden çok, istihdam eğilimleri ve sorunlarını düzenleyici ve ileri görüşlü bir politikaya bağlayacaklardır. Bu tavsiye, insangücü ve sosyal ilişkiler komitesi tarafından bir rapor haline getirilmiştir. Rapor insangücünün en iyi şekilde değerlendirilerek, en fazla verimlilikle çalışabilmesi için işçilerle işverenlerin birlikte çalışmalarını öngörmekte ve etkin bir insangücü politikasının ana unsurlarını açıklamaktadır.

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik duruma göre, yeknesak olmıyan metodlar uygulanmalıdır. Ekonominin enflasyona doğru gitmesi veya iş hacminin daralması, kısıtlayıcı tedbirler veya fiat düzenliliği sağlanması için alınan tedbirler, izlenen politikayı etkiliyecektir. Fakat durum ne olursa olsun, insangücü politikasının genel ekonomik politikanın önemli ve ayrılmaz bir parçası olması gerekir. Birçok koşullarda insangücü politikasının geçici güçlükleri önlemek üzere ayarlandığı veya değiştirildiği görülmüştür. İnsangücü ve Sosyal İlişkiler Komitesi, raporunu hazırlarken, etkin bir insangücü politikasına duyulan ve her geçen gün üye devletlerde artan ihtiyaca cevap vermek amacını ön plâna almıştır. Buna göre,

«Üretimin çok değişik dallara bölünmesi, teknolojik araştırma ve değişimlerin gün geçtikçe artması, uluslararası ticareti geliştirme ve liberalize etmek için harcanan çabalar, sınaî mallarda bazı yeni ülkelerin satıcı olarak dünya piyasasına çıkmaları ve buna benzer etkenler, ekonomik değişimlerin, bugün için değişik kollarla olmasına ve her geçen gün daha ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Değişen ekonomik koşullara uyma işlemi hızla yerine getirilmezse, bu durumun, dünya ekonomisi

için çok yakın bir gelecekte tehlikeli bir hal alacağını kabul etmek gerekir. Bu durumdan birinci derecede zarar görenler, kendilerince kabul edilebilecek yeni düzene uyma (adaptasyon) işlemlerinin bulunmaması halinde, sınırlayıcı veya önleyici tedbirlere başvurmak zorunda kalacaklardır...»

Raporda bundan sonra şöyle denilmektedir:

«Çeşitli ülkeler, önemini yitiren veya daha az verimli hale gelen çeşitli kesimlerde, son istihdam durumunu muhafaza edebilmek için, koruyucu bazı tedbirler almak zorunluluğunu hissetmektedirler. İstihdamın önemli olarak ortaya çıktığı bazı yörelerde ve bazı kesimlerde, kamu yatırımları işçilerin daha iyi işlere yatırılmaları veya bu çeşit yöre kesimlerde daha verimli sanayilerin kurulabilmesi için kullanılabilir.

İnsangücünün geliştirilmesi veya yeni koşullara uyması için yapılan harcamalar, toplum için zorunlu bir harcama olarak kabul edilmemeli, aksine, «adaptasyon yatırımları» olarak ele alınmalıdır. Bu çeşit bir yatırım, aynı zamanda, kişilere daha geniş bir iş veya işyeri seçme özgürlüğü tanınması ve kazançlarının azalması korkusunun giderilmesi bakımından, çok değerli bir toplumsal yatırım olarak ta ele alınabilir.»

Rapor, bundan sonra şöyle devam etmektedir:

«İnsangücü ihtiyaçları ile kaynaklarının ortak ayarlanması ve etkin bir insangücü politikasının uygulanması, üretim ve tüketim açısından gittikçe gelişen ve genişliyen görünümüne rağmen, maliyet ve fiyat açısından, enflasyonu önlemesi bakımından özel bir üstünlüğe sahiptir.»

Bu rapor, üye devletlerin OECD'ye her yıl verdikleri raporlardan, İnsangücü ve Toplumsal İlişkiler Komitesi çalışmalarından ve sendikalar ile işverenler için uluslararası seminerlerdeki görüşmelerden yararlanarak hazırlanmıştır. Önsözünden aldığımız bazı parçaları yukarıda özetlediğimiz rapor, bazı özel tavsiyelerde de bulunmaktadır. Bu tavsiyeler, özet olarak şunlardır:

Çeşitli nitelikteki işçi ve işverenlere, istenen hizmeti görebilecek bir İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun ihdası.

Çeşitli işverenlerin, özellikle mesleki konularda istihdam ettikleri işgücüne eğitim olanakları tanımalarına rağmen, ülke ekonomisinin ihtiyacı olan işçilerin çeşitli dallarda yetiştirilmeleri, kamu görevi yapan kurumların birinci görevi olmalıdır. Teknolojik değişim ve gelişimlerin doğal bir sonucu olarak, işçiler, çalışma hayatları süresince birkaç iş değiştirmek zorunluluğunda kalacaklardır. Özellikle bu gerçeği gözönüne alarak, yetişkinlerin eğitim kapsamının daha geniş tutulması gerekmektedir. Bu çeşit eğitim programlarında, özellikle yeniden eğitim süresince, işçinin adil bir ücret almasının sağlanması, başarıya ulaşabilmek için kaçınılmaz bir koşuldur. Bu çeşit eğitim programlarına, modern teknoloji hakkında genel bilgi vererek başlanması, işçinin ileride işini değiştirmesi zorunluluğu karşısında, temel olarak görev alacak ve yeniden eğitim programlarının çok kısa bir süre içinde tamamlanmasını sağlayacaktır.

Marjinal gruplardan daha fazla yararlanmak için tedbirler alınması

Şimdiki durumda, herhangi bir ekonomi içinde istihdam edilmeyen gruplar, rehabilitasyon, yeniden eğitim ve özel iş aranjmanları ile yararlı bir şekle sokulabilir. Örnek olarak, nüfus içinde her geçen gün biraz daha ciddi bir problem olarak ortaya çıkan yaşlı işçilerden, özel metodlar sayesinde verimli bir şekilde yararlanılabilmektedir.

Başta Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Belçika, İsveç, Norveç, Batı Almanya, İspanya ve Portekiz olmak üzere, birçok ülke, yaşlı ve sakat işçilerin istihdamı konusunda büyük aşamalar kaydetmişlerdir. İş ve İşçi Bulma Kurumlarına bu konuda daha geniş olanaklar sağlayarak ve özellikle rehabilitasyon, yeniden eğitim, koruyucu istihdam ve emekli aylıklarını artırmak gibi çeşitli yollarla sanayi için tehlike göstermeğe başlayan marjinal gruplardan yararlanma sorunu çözümlenmiştir.

İstihdam aksamalarına karşı hazırlıklı olmak

İnsangücü ile ilgili kuruluşların, istihdamın gösterdiği ve yakın bir gelecekle uzun sürede göstereceği durum hakkında köklü bir bilgiye sahip olması gerekir. Ancak bu şekilde, genel istihdamda meydana gelecek aksamalara zamanında müdahale ile vahim sonuçları önlemek olanağı kazanılabilir. Bu bilgileri elde edebilmek için, ilgili kuruluşların, işverenle devamlı temas sağlamaları ve onların gelecekteki istihdam politikaları hakkında düzenli bilgi almaları gerekmektedir. Durum bu açıdan ele alındığında, bölgesel düzeylerde iş olanakları yaratmanın, önceden düzenlenmiş bir plana bağlı olması gerektiği kendiliğinden ortaya çıkar.

OECD'ye üye olan ülkelerin büyük çoğunluğunda, işverenler gelecekteki tensikat planları ile ilgili olarak çalışma hayatını düzenliyen yetkililerin önceden haber almalarını öngören bir sistemi uygulamaya koymuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde, buna benzer bir sistem daha geniş şekilde uygulanmaktadır. Uzun yıllar işsizlikle savaşta kanu hizmetlerini öngören proje ve programların ilgili kuruluşlarca yürütülmesi başarılı sonuçlar vermişti. Ancak, modern teknolojinin, bugünün insanını ve istihdam olanaklarını sınırlaması, bu çeşit kuruluşların kamu hizmeti yürüterek işsizliği önleme çabasını ciddi şekilde daraltmış ve verimi etkileyen önemli bir etken olarak ortaya çıkmıştır.

Özel sermaye yatırımlarının, istenilen yüzeye eriştirilebilmesi için zaman etkisinin çok dikkatle planlanması ve programlaştırılması gerekmektedir. Zaman etkenine en fazla değer vererek, geçici işsizliği önleyen tedbirlerin, İskandinav ülkelerinde en iyi şekilde uygulandığını görüyoruz. Sözü geçen ülkelerde inşaat kesiminde zaman kavramı dikkatle plana uygulanmıştır. Öte yandan, Batı Almanya'da inşaat kesiminin ölü mevsimi olarak kabul edilen soğuk ve karlı kış aylarında, geçici olarak işsiz kalan inşaat işçilerine hükümet tarafından belirli bir ödenek verilmekte ve sosyal devlet anlayışının güzel bir örneği yaratılmaktadır. Bu sistemin ilk uygulama yılında, zaman etkenine atfedilen diğer nedenlerle geçmiş yıllara göre büyük bir başarıya ulaşılmıştır.

İşsizlik ve tensikata karşı gelir güvenliği programları ile özel adaptasyon ödenekleri

Ekonomik ve teknolojik değişimlerden birinci derecede etkilenen gruplar için yeniden adaptasyon devrelerinde yeterli bir gelir olanağı sağlanması, çözümlenmesi gereken sorunların başındadır. Mesleki ve coğrafi mobilitenin teşvikini sağlamak amacıyla uygulanan birçok sosyal sigorta sistemlerinden başka, gelir güvenliği yaratmak için tensikat işlemi uygulanan işçilere yapılan ödemelerin artırılması, yararlı bir sistem olarak kullanılmaktadır. Bu olumlu gelişimin örneklerine, Belçika, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve İsveç'te rastlanmaktadır. Bu sistem, kanunlar ve toplu sözleşmelerle uygulanmaktadır.

GREVLER

Teksif Kazlıçeşme Grevi

İstanbul'da «Sihhat İdrofil Pamuk ve Votka Fabrikası»nda Tek-sif tarafından yapılan grev sırasında, bir savcı muavininin emri üzerine hareket geçen em-niyet mensupları, grevci işçile-ri cop ve tekmelerle dövmüşler, kız işçilerin göğüslerini şiddetle sıkı-rak yaralamışlardır.

Üretim mallarının fabrikadan dışarıya çıkarılmasına engel olmak isteyen işçilerin, malları taşıyan va-sıtanın önüne yatmaları üzerine pat-lak veren olaylar hakkında, derhal zabıt tutulmuş ve yaralanan işçile-rin durumu, raporla belirlenmiştir.

GREVİN NEDENİ

Kazlıçeşme'de «Sihhat İdrofil Pamuk ve Votka Fabrikası»nda top-lu sözleşme yapmak isteyen Teksif yetkilileri ile fabrika yöneticileri ara-sındaki görüşmelere bir süre önce başlanmıştır. «Sihhat İdrofil»in sa-hibi Avram Seferoğlu, işçi yöneti-cilerine, aynı işkolundaki «Re-kor İdrofil» fabrikası sahibi Rıza Temelli'yle, birlikte bir toplu sözleşme imzalamak konusunda anlaş-mış olduklarını bildirmiştir. Altı ay süreyle devam eden toplu pazarlık sonunda, işveren vekiliyle tam bir anlaşmaya varılmış, ancak işvere-nin, hazır olan sözleşmeyi, imzala-maktan kaçındığı görülmüştür.

Avram Seferoğlu'na yapılan çağrılarının en sonuncusunda, kendi-şi, Rıza Temelli'nin yazıhanesinde buluşmayı teklif etmiş ve bu tekli-fi sendika yöneticilerince kabul e-dilmiştir. Ancak Rıza Temelli, sözleşmeyi okuyup muvafakat etmedi-ğini bildirmiş, kendisine 25 gün mehil verildiği takdirde, «imza edip, edemeyeceğini» bildireceğini söyle-

miştir. Bu durumda her iki işve-renle uyuşmazlık zaptı tutmaktan başka çare kalmamıştır.

GREV BAŞLIYOR

Uzlaştırma Kurulu'nda varılan kararların da işverence kabul edil-memesi üzerine, sendika grev hak-kı ile ilgili kanunî işlemlerini ta-mamlayarak, Avram Seferoğlu'na ait «Sihhat İdrofil Pamuk ve Votka Fabrikası»nda 9 Mart 1965, Rıza Temelli'ye ait «Rekor İdrofil Pamuk Fabrikası»nda ise 11 Mart 1965 gü-nü greve başlayacağını ilân etmiş-tir.

5 Mart günü, Bölge Çalışma Müdürlüğü'nde yapılan toplantıda, 275 Sayılı Kanun'un 25'inci madde-si uyarınca, işyerinde devamlı ola-rak bulunacak 3'er kişilik üç grup seçilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak, bu dokuz işçiden yedisinin sendika

üyeleri olmıyan işçiler arasından se-çilmesi, dikkati çekmiştir.

Nitekim, işveren, bu işçilerin tümünü birden aynı zamanda çalış-tırma başlamış üretime devam et-miştir. Durum, sendikaca Bölge Ça-lışma Müdürlüğü'ne bildirilmiş ve Çalışma Müfettişi'nin yaptığı ince-lemede, sendikanın iddiasının ger-çek olduğu anlaşılmıştır.

Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün, durumu bildirdiği Zevtinburnu Sav-cılığı, herşeye rağmen, içeride ka-nunsuz olarak üretilen malların dı-şarıya taşınmasında sakınca olma-dığı yolunda karar almış ve durum, Savcı Yardımcısı İbrahim Kanca'l-m yazılı emriyle emniyete duyurul-muştur.

ADAM BİLE ÖLDÜRÜRÜM...

Bu durumda, savcılığın aldığı karardan da habersiz olan işçilerin kamyon lastiklerinin önüne kendi-lerini atarak, malların kaçırılma-sına engel olmaktan başka çareleri kalmamıştır.

Kazlıçeşme Emniyet Amiri, mal-ların dışarıya çıkarılması için sav-cılıktan emir aldığını, elinde bu e-mir olunca «adam bile öldürebile-ceğini...» söylemiştir. 87 Grevciyi hırpalamak için sayısı yüzü bulan emniyet mensubunu fabrikaya yol-layan emniyet amiri, emrindeki po-lislere, grevcileri dağıtmak için emir vermiştir.

Basın toplantısında, «Haklarımızı fazlası ile alacağız» diyen Sen-dika Başkanı Rıza Güven'in yanındaki, yaralanan işçi kız Nedime Erkener'dir.

COPLAR KONUŞUYOR

Bu emir üzerine, coplar inip, kalkmağa başlamış, bazı işçiler tek melerle yaralanırken, kız işçilerden bazılarının göğüslerine el atıldığı ve şiddetle göğsü sıkılan kız işçilerin bayıldıkları görülmüştür.

Dayak yiyen işçiler şunlardır:

Ömer Semiz, Sabri Tıgılı, Mahmut Sümer, Osman Semiz, Yunus Kara, Sabri Uras, Bedriye Seven, Ayfer Toprakman, Ayten Toprakman Nebiye Erkener, Şükran Şener.

İşçi Sigortaları Kurumu'na giderek muayene olan bu işçiler hakkında hazırlanan raporlar Başhekim tarafından muhafaza edilmektedir.

Grevin ilk günü, grev gözcülerine ve bu arada kız işçilere galiz küfürlerle hakaret ve onları tehdit eden fabrika şoförü Koço hakkında, sendikacılar tarafından savcılığa ihbarda bulunulmuştur. Bütün formalite tamam olduğu halde, işçilerin karşısına gene Zeytinburnu Savcı Yardımcısı çıkmış ve Koço hakkında «engel hükümlere göre» işlem yapılmasını emretmiştir.

Bu durum üzerine, olayların er-tesi günü, grev yerinde düzenlediği basın toplantısında Teksif Şube Başkanı Rıza Güven, «Polis tarafından kanlarımızın akıtıldığı bu yerde, hükümetin bu zihniyetini protesto ediyoruz.» demiştir.

Güven, olay yerindeki hükümet yetkililerini kesin bir dille suçlamış ve konuşmasına şöyle devam etmiştir:

«Grevin sabote edilmesi için işverene açık ve seçik şekilde yaramdığı olduğu anlaşılan ilgililer hakkında gerekli ceza verilmezse, hükümete karşı olan küskünlüğümüz devam edecektir.»

«BUNDAN SONRA KANUNLARI SENDİKA UYGULAYACAK...»

Daha sonra konuşan ve işçilerin hükümete dargın olduklarını belirten Sendika Genel Sekreteri Yunus Kara da şöyle demiştir:

«Bundan sonra kanunları, sendika uygulayacaktır. Savcı ve polislerin, işçilerden özür dilemeleri

gerekmektedir. Bu yapılmadığı takdirde yöneticilere olan küskünlüğü müz devam edecek ve 32 bin üyeli sendikamız, fabrikanın önünde büyük bir miting yapacaktır...»

Yunus Kara, bu arada, Avram Seferoğlu'na ait fabrikanın her yıl kâr ettiği halde zarar etmiş gibi görünerek vergi kaçakçılığı yaptığını da ileri sürmüştür.

SON DAKİKA

Dergimizin baskıya verildiği şu sırada, sendika tarafından görevlendirilen grev gözcüleri, fabrika kapısını sıkı şekilde kontrol etmektedirler. Bu arada, işveren de, fabrikanın kapısına, işyerinin çalışmakta olduğu yolunda bir pankart asmıştır. Grev, fabrika çalışan işçilerin tümünün katılmasıyla devam etmektedir.

Son olaylardan sonra, fabrika yöresinde polisler, işçilere müdahaleden çekinmektedirler. Sendika Başkanı, bir İstanbul gazetesine verdiği demeçte, Teksif'in şimdiye dek, 180 işyerinde toplu sözleşme imzaladığını, burada ergeç toplu sözleşme imzalayıp, hakların fazlasıyla alınacağını söylemiştir.

«REKOR İDROFİL» İŞYERİ İLE YAPILAN SÖZLEŞME

Öte yandan, Rıza Temelli'ye ait «Rekor İdrofil Pamuk Fabrikası»nda, işverenin daveti üzerine toplu sözleşme imzalanmıştır. Grev tarihinden birkaç saat önce yapılan çağrı üzerine buluşan taraflar, sözleşme metninin tüm maddeleri üzerinde anlaşmaya varmışlardır. Bunun üzerine, sendika, bu işyerine ait grev kararını iptal etmiştir.

Tomis Adana Grevi

Adana'da, rakip fabrikanın müdürünü elde ederek, günde 20 kuruşluk zam için greve zorlayan bir nebatî yağ fabrikası sahipleri, bu işkolunda, Çukurova'da tekel kurmak yolunda çalışmaktadırlar.

Tomis Sendikası'yla toplu pazarlığa oturan Türk Nebatî Yağlar Anonim Şirketi, sendikayla ücretler konusunda anlaşamamış ve bunun sonucu olarak greve gidilmiştir. İşverenin vermek istemediği zam, işçi başına günde 20 kuruştan ibarettir ve bunun mâlî portesi yılda 7 bin lirayı aşmamaktadır.

Çukurovada bu iş kolunda iki fabrika kuruludur. Türk Nebatî Yağlar Anonim Şirketi'ne rakip olan diğer fabrikanın sahiplerinin, rakip şirketle bu yolla rekabete giriştikleri ve fabrikanın müdürünü, günde yirmi kuruşluk zammı zorlaması için ikna ettikleri ileri sürülmektedir. Esasen, greve gidilen fabrikanın hisse senetlerinin önemli bir

kısmı, rakip fabrikanın mirasçılarının elinde bulunmaktadır.

Son grev olayının hisse senetlerine önemli ölçüde etki edeceği ve bunun sonucunda, Türk Nebatî Yağlar Anonim Şirketi sahiplerinin, fabrikayı rakip şirkete satmak zorunda kalacakları, büyük bir ihtimal olarak belirmiştir.

Öte yandan, yılda 215 gün çalışan ve halen 107 işçisi grev halinde bulunan bu fabrikanın hisse senetlerinin satışından sonra, ücret artışının kabul edileceği yolunda da söylentiler mevcuttur.

Grevin gerçek nedenlerinin anlaşılmasından sonra, işçiyi vasıta ederek, çirkin rekabci yoluna tevessül eden işverenlerin bu tutumu, üzüntüyle karşılanmıştır. Grev yapılan Türk Nebatî Yağlar Anonim Şirketi'nin rakip şirkete malolması halinde, durum açıklık kazancak ve oynanan çirkin oyun meydana çıkacaktır.

Türk Nebatî Yağlar Anonim Şirketi'nin hisse senetlerinin büyük kısmı, şirketin eski hissedarların müteveffa Nuh Naci'nin mirasçılarının elinde bulunmaktadır.

GREV BAŞLIYOR

120 işçinin 95'inin katılmayı ko bul ettiği greve 9 Mart tarihinde başlanmıştır. «Tomis» Genel Başkanı Muzaffer Daysal, Türk-İş Dördüncü Bölge Temsilcisi Halil Yener, Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi Abdullah Baştürk, Osman Soğukpınar ve 17 Adana sendikasının başkanları, grev yerine gelmişler ve Genel Başkan Muzaffer Daysal, ilk olarak grev gözcüsü gömleğini giyerek göz cüllük nöbetine başlamıştır.

İşleri saat 23'te biten işçiler, grevin başladığının duyurulması üzerine derhal işi terkederek, fabrika dışına çıkmışlardır. Çok sıkı emniyet tedbirlerinin alındığı fabrika daki grev, hadisesiz cereyan etmek tedir.

ÇİÇEKLER VE KARDEŞ SEVGİSİ

Grevin başlamasından birkaç saat sonra fabrikanın önüne gelen kardeş sendika temsilcileri, grevi desteklediklerini Tomis'in grevci üyelerine bildirmişler ve grev alanına çiçek demetleri bırakmışlardır.

İşyerinde grev anında kazana atılan ve kaynatılamayan 10 ton kostikli yağın sabunlaştığı, böylelikle işyerinin 40 bin lira zarara girdiği bildirilmektedir. Bu konuda fikri sorulan işveren temsilcileri, susmayı tercih etmektedirler.

FETHİYE TOP'UN YARDIMI

Grevin üçüncü günü, Fethiye Top adındaki bir sendika üyesi, grevci işçilere 176 liralık bir bağışta bulunmuştur. Bu arada, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu da, grevci işçilere, eğitim ve propaganda işlerinde kullanmak üzere, taşıtlar tahsis etmiştir.

Tomis sendikasına yurdun her tarafından destek telgrafları gelmektedir. Grev komitesi adına yayınlanan bir bildiriyle, grev fonunun dışında, sendikalar ve işçiler

tarafından yapılan bağışlar tutarının, grevci işçilerin tümünün bütün ihtiyaçları için üç aylık bir toplama ulaştığı açıklanmış bulunmaktadır. Söz konusu bildiride özetle şöyle denilmektedir:

«Komitemiz, grevci işçilerden, bekâr olup, lojmanda oturanlara, grev mahallinde kuracağı lokantada günde üç öğün ücretsiz yemek ve yetecek kadar harçlık vermeyi, evli işçilere ise, işverenin şimdiye kadar vermekte olduğu brüt 12 liranın üstünde net para yardımı yapmayı kararlaştırmıştır.» Yardımlar,

her ayın birinde ve 15'inde olmak üzere, ayda iki kez yapılacaktır.»

SON YARDIMLAR

Tomis Sendikası'na yapılan yardımlar, gün geçtikçe artmaktadır. Son olarak, Harp-İş, Devlet Demir. yolları İşçileri ve Tütün Müskirat Sendikası, 4 bin liralık bir çek, Tomis yöneticilerine vermişlerdir. Diğer kardeş sendikaların da harekete geçtikleri haber alınmaktadır.

Grev komitesi, yılda 7 bin lira yı aşmıyacak zammı vermek istemi. yen işverenlerin, hergün 38 bin lira zarar ettikleri bildirmiştir.

LOKAVTLAR

Çanakale Çan Seramik Fabrikası işvereni, grevi önlemek için lokavt yaptı.

Kanunsuz lokavt yaparak, dört yüz işçisini kapı dışarı eden Çanakale Çan Seramik Fabrikası işverenleri, şimdi de işçileri kendi kurdukları sarı sendikaya girmeye zorlamaktadırlar.

Bu işyerinde beş aydan beri devam eden toplu pazarlık görüşmesine, durum uzlaştırma kuruluna havale edilmiş bulunmaktaydı. İşveren, sendikanın grev yapmasını

önleyebilmek için, işyerindeki sendikalı işçi çoğunluğunu yok etmek amacıyla akıl almaz yollara başvurmuştur.

İlk olarak, sendika başkanı dışındaki bütün sendika yöneticileri ve temsilciler, sayısı 400'ü bulan işçilerle birlikte işten çıkarılmışlardır. Uzlaştırma safhasında uygulanan bu kanunsuz lokavt üzerine, savcılık Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün müraعاتı üzerine kovuşturma yapılmaya başlamıştır.

Bin işçinin çalıştığı Çan Seramik Fabrikası'nın 1964 yılı kârı, 15

milyon liradır. On beş gün önce kurduğu sendikaya üye olan işçileri servis arabalarıyla fabrikaya taşıyan işverenin tutumu karşısında işçilerin tepkisi yaygın bir nefret halini almıştır.

LOKAVT

İzmir Belediye Başkanı, kanunsuz lokavt iddiasıyla mahkemeye verildi.

İzmir Belediye Başkanı Osman Kibar, kanunsuz lokavt yaptığı iddiasıyla, mahkemeye verilmiştir. İzmir Belediye Başkanı'nın mahkemeye verilmesine, Kültürpark'ta çalışan yüz kadar Genel-İş üyesi işçiyi işten çıkarması sebep olmuştur.

Öte yandan, Genel-İş Sendikası, İzmir'de Genel-İş grevini başlatmak yolunda karar almış bulunmaktadır. Sendika Genel Sekreteri Hasan Okyar, grevi uygulamak üzere, tam yetki verilerek, Ankara'dan İzmir'e yollanmıştır.

Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 18'inci maddesinin 2'inci fıkrası uyarınca mahkemeye sevk edilen ve aynı kanunun 54'üncü maddesine göre hapisle cezalandırılması istenen Belediye Başkanı Osman Kibar, gazetecilere, konuyla ilgili şu demeci vermiştir:

«Bütçede tahsisatı olmayan bir sarfı yapmamak kadar normal bir şey olabilir. İddia edildiği gibi, ortada kat'iyen lokavt durumu yoktur.

Demirsoy, yeni ve eski Çalışma Bakanları şerefine yemek verdi

Türk-İş İcra kurulu, Ankara'da bu Demirsoy, Hükümet değişikliğinden sonra, eski ve yeni Çalışma Bakanları şerefine bir yemek vermiştir.

Türk-İş icra kurulu, Ankara'da bu lunan Yönetim Kurulu üyeleri ve Milli Sendikalarla Federasyon başkanlarından bazılarının hazır bulunduğu toplantıda Demirsoy, Çağlayangil ve Ecevit birer konuşma yapmışlardır.

DEMİRSOY'UN KONUŞMASI

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, konuklara «hoş geldiniz» dedikten sonra, Eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'e, bakanlığı zamanındaki çalışmalarından ötürü teşekkür etmiş ve Türk İşçisi'nin şükranını şu sözlerle belirtmiştir:

«İşçiler, sendikacılar, kadirşinastırlar. Davalarına yapılan hız-

meti unutmazlar. Sayın Ecevit ile, üç buçuk seneye yakındır ciddi bir işbirliği halindeydik. Bu işbirliğimizi, Türk-İş ve ona bağlı teşkilatlar, Sayın Çağlayangil'den ve kendisini takip edeceklerden esirgemiyeceklerdir,

1961'den bu yana, gerek hür sendikacılığın ihyasında gerekse muhtlın arzusu hilâfına düzgün yürümesinde Sayın Ecevit'in hizmetleri sosyal tarihimizi yazacak olanların müsbet şekilde yazacaklarından eminim.»

ÇAĞLAYANGİL KONUŞUYOR

Daha sonra, yeni Çalışma Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil söz almış ve konuşmasına Kıbrıs konusyla ilgili olarak çıktığı iyi niyet heyeti gezisini anlamakla başlamıştır. Çağlayangil, sözlerini şöyle bitirmiştir:

Yeni ve eski Çalışma Bakanları, Demirsoy'un şereflerine verdiği yemekte sendikacılarla beraber.

On beş senelik idarecilik hayata, tunda, işçi arkadaşlarıma faydalı olabilmek için elimden gelen gayreti göstermiştim. Ancak, bu geziden dönüşümde, mevklim ne olur sa olsun, sosyal adaletin teessüsü için çalışmaya ahdetmiştim.

Bugün Çalışma Bakanı olarak, hiçbir alt düşünce sahibi olmadan söylüyorum :

Çalışmalarımda, daima sizlerle istişare edeceğim. Sayın Ecevit'in başladığı işleri devam ettirerek ve icabında onun da yardımını rica edeceğim. Onun da bu konuda bizlere müzahır olacağına eminim.»

ECEVİT KONUŞUYOR

Başarısında, Türk İşçisi'nin ve onun liderlerinin şuurulu hareketlerinin rolü olduğunu belirtmekle konuşmasına başlayan Bülent Ecevit te, işçi hareketinin gelişimi konusundaki şu cümlelerle konuşması ni bitirmiştir :

«Riskli işlere atıldığım zaman, korkunç neticeler doğabileceğini iddia edenler oldu. Fakat, Türk Milletine ve işçisine güvenim vardır. Bu güvencimi doğru çıkardınız. Bundan sonra da, elimdeki imkânlarla size hizmete devam edeceğim.»

ICFTU Temsilcisi gitti

Bir yıldan fazla süredir Türkiye'de bulunan, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Temsilcisi Mr. J. Purvis, bu ayın sonunda memleketimizden ayrılmıştır.

Türkiye'deki görevi sona eren Mr. Purvis Türk İşçi Hareketi'nin gelişimini yakından izliyen ve ona yardımcı olabilmek için iyi niyet ve cesaretle çalışan gerçek bir işçi olarak, Türk sendikacıları tarafından sevilmiş ve sayılmıştı.

Türk-İş, Kardeş Purvis'e yeni görevlerinde başarı ve mutluluk diler.

ZİYARET

ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu 20 Nisanda Türkiye'ye gelecek

ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu, önümüzdeki ay, Türkiye'ye ik günlük bir ziyaret yapacaktır.

Genel Sekreter, Kuzey Afrika, Uzak Doğu ve İran'a yapacağı geziden dönerken uğrayacağı Türkiye'de, üç gün kalacak ve 23 Nisan'da İtalyan İşçi Sendikaları konfederasyonunun kongresinde bulunmak üzere Roma'ya hareket edecektir.

DEVLET
DÜZENİ

Devletleştirme

Teksif'te maden ve petrol-lerin devletleştirilmesi fikrinde

Türkiye Tekstil, Örme Sanayii İşçileri Sendikası (Teksif), petrol ve madenlerimizin devletleştirilme-

si gerektiği konusunda bir bildiri yayınlamıştır.

Teksif, bu bildiride savunulan görüşlerin, 82 bin Teksif üyesini temsil eden genel kurulda alınan kararların ışığında belirlendiğini ifade etmektedir.

Teksif'in görüşleri, bildiride, altı ana noktada toplanmaktadır. Bu arada, halen parlamentoda bulunan çalışma hayatıyla ilgili tasarıları bir an önce kanunlaşması, sağlık sosyalizasyonu, bu sosyalizasyonun diğer illerde de sür'atle toprak reformunun gerçekleştirilmesi, petrol ve madenlerin devletleştirilmesi.

Petrol ve madenlerin devletleştirilmesi konusunda da, bildiride şöyle denilmektedir :

«Memlekette büyük gelir sağlayabilecek nitelikte olan yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızın üzerinde büyük bir titizlikle durmamız gerekmektedir. Petrol davamızı, içine düştüğü çıkmazdan kurtaracak tedbirler alınmalı, petrollerimiz devletleştirilmelidir. Bu konuda, ilgili işçi sendikalarının görüşlerini destekliyoruz. Millî kaynaklarımızın, yerli ve yabancı servet sömürücülerine peşkeş çekilmesine asla fırsat verilmemeli ve bu toprakların nimetleri, bu toprakların evlâtları yararlarına değerlendirilmelidir.»

Bildiride, daha sonra özel sektör işverenlerinin tutumlarına değinilmekte ve şöyle denilmektedir :

«Memleketimizde, özel sektör işverenleri, devleti de kendi sendikalarının bünyesine çekip, işçilere karşı müşterek mukavemet barajı kurmak arzusu içindedirler. Hükümetin, böyle bir tabiyeye imkân vereceğine ve işverenlerin bu oyunu geleceğine inanmıyoruz. Ama, ne olursa olsun, çalışanları, çalıştıranlara ezdirmeme amacını gündün İş Hukuku mevzuatını doğuş gayesinden çevirmeye kimsenin gücü yetmeyecektir. Zira hakkını demokratik mücadele silâhlarını kul

lanarak savunmasını bilen asıl Türk İşçisi ve sosyal adaleti gerçek anlamıyla savunacak Türk aydını, dipdiri ayakta durmaktadır. Bencil çıkarlar, toplum zararına gelişmeyecek ve yenik düşeceklerdir.»

YÜRÜYÜŞ

Malatya'da topraksız köylüler yürüyüş yaptı.

Toprak reformunun geciktirilmesini protesto eden 3 bin civarında köylü, Malatya'da büyük bir gösteri yürüyüşü yapmışlardır. Malatya «Topraksız Köylüleri Topraklandırma Derneği» tarafından düzenlenen yürüyüşte, topraksız köylülerin taşıdığı şu dövizler dikkati çekmiştir :

«Zengin düşmanı değiliz. Ama biz de zengin olabilme imkânı isteriz», «Toprak reformu Atatürk'ün vasiyetidir.»

Amasya Şeker-İş şube başkanı Necmi Erezken 12.3.1965 tarihinde vefat etmiştir. Erezken ve Şeker-İş ailelerine başsağlığı dileriz.

DÖVİZ

Almanya'daki işçilerimiz büyük döviz getirecek

Almanya'daki işçilerimizin elde edecekleri dövizin, bir yıl içinde 35 - 40 milyon dolar bulacağı açıklanmıştır.

Emlak Kredi Bankası Genel Müdürü Hayri Seçkin tarafından yapılan açıklamada, şimdiye kadar 250 bin dolar işçi dövizinin, sayısı onbiri bulan millî bankanın çalışmasıyla geçen ay 9 milyon dolara ulaştığı belirtilmiştir.

Hayri Seçkin, daha sonra gecekondu konusuna da değinmiş ve özetle şöyle demiştir :

Halen, 300 bin gecekondu 1 buçuk milyon vatandaş oturmaktadır. 1970'de, gecekondu sayısı 700

bine çıkacak ve 3 buçuk milyon nüfus, buralarda barınacaktır. Gece-konduculuk iyi bir şekilde kanalıze edilmezse, bunun önüne geçilmez.»

Bu arada, şimdiki konut programının meseleyi hâlde yeterli olmadığını da şu sözlerle belirtmiştir:

«Yılda 120 bin ev yapmak gerekirken, ancak 55 bin ev yapılabilmektedir.»

PROTESTO

Deri işkolunda işçiler, ortaçağ şartlarıyla çalıştırılıyorlar.

Türkiye Deri-İş Sendikası yöneticilerinin aybaşında düzenli Jeri protesto toplantısında konuşan Deri-İş Başkanı Mustafa Şahin bu işkolundaki işçilerin, ortaçağ şartları altında, en düşük ücretlerle çalıştırıldıklarını söylemiştir.

Türkiye Deri-İş Sendikası ile, Türkiye Deri İşverenleri Sendikası arasındaki toplu iş sözleşmesinde uyuşmazlığa gidilmesi üzerine düzenlenen toplantıda, Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi İsmail Topkar, temsilcilğe bağlı sendikaların yöneticileri ve bin beşyüze yakın deri ve kundura işçisi hazır bulunmuştur.

Kazhçeşme'de yapılan toplantıya katılan sendika yöneticileri, işçi hakkı tanımayan işverenlerle mücadele edileceğini ifade etmişler ve Türk-İş Birinci Bölge Temsilciliği'ne bağlı diğer sendikaların, deri işkolundaki grevleri destekleyeceğini bildirmişlerdir.

Bu arada, Türk-İş Temsilcisi İsmail Topkar da konuşmuş ve deri işverenleri, işçilerin haklarını vermediği takdirde, deri işçilerinin greve gideceğini ve bu grevleri Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun da destekleyeceğini açıklamıştır.

Toplantının sonunda bir açık oylama yapılmış, toplantıya katılan Türkiye Deri-İş üyesi işçiler, sendika tarafından grev kararı verildiği takdirde, karara kayıtsız - şartsız uyacakları yolunda görüş birliğine varmışlardır.

UYUŞMAZLIK

Tomis ile bir fabrika arasındaki anlaşmazlık giderilemedi.

Tomis ile Tarsus'taki Yeşilova Ekmek Fabrikası arasında yapılmakta olan toplu iş sözleşmesi görüşmeleri, tarafların bazı konularda anlaşamamaları üzerine yarıda kalmıştır.

Bu durumda, taraflar, meseleyi hakem heyetine havale etmektedirler. Hakem heyetinde de anlaşmaya varılamadığı takdirde, sendika bu işyerinde grev ilân edecektir.

SÖZLEŞME

Lâstik işkolunda toplu sözleşme yapıldı.

Türkiye Lâstik-İş Sendikası ile, Good Year Lâstikleri Türk Anonim Şirketi Mecidiyeköy Lâstik Kapla-

ma Fabrikası arasındaki sözleşme sonucunda, işçilere yüzde 25 zammı sağlanmıştır.

Taraflar arasında bir süreden beri devam eden toplu pazarlığın olumlu şekilde sonuçlanmasından sonra işçilere sağlanan diğer haklar arasında, ölen işçilerin ailelerine beşyüz lira tazminat ödenmesi ve işçilere seyyanen 75'er lira yol parası verilmesi gibi hükümler de yer almaktadır.

SÖZLEŞMELER

Genel-İş Sendikası'nın toplu sözleşmeleri devam ediyor.

Genel-İş Sendikası'nın, ikinci dönem toplu iş sözleşmelerine hızla devam edilmektedir. Aydın, Buca, Uşak, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Nizip, Kilis, Arapkir'deki toplu sözleşmeler imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

İzmir, Denizli, Manisa, Ödemiş, Gaziantep, Diyarbakır, Siirt, Urfa, Maraş, Erzincan, Elâzığ, Samsun, Afyon, Burdur, Eskişehir, Ankara'da ise Belediye'lerle yapılan pazarlıklara devam edilmektedir.

Öte yandan, Genel-İş Sendikası, Mersin, Tekirdağ, Bitlis, Van, Kars, Kırklareli illerinde de, toplu sözleşme çağrılarını yapmıştır.

Bu arada, tek uyuşmazlık, İskenderun Belediyesi'yle yapılan pazarlıkta çıkmış ve isteklerinin kabul edilmemesi üzerine, Uzlaştırma Kurulu'na gitmeğe mecbur kalmıştır.

Öte yandan, Genel-İş Sendikası İzmir Şnbesi'yle örnek bir sözleşme

leşme imzalıyan Buca Belediye Başkanı, sendika tarafından «örnek iş veren» ilân edilmiş ve durum bir yazı ile kendisine bildirilmiştir.

ZİYARET

İşveç'li sendikacı memleketimizde

Uluslararası Genel Hizmetler İşçileri Federasyonu Genel Sekreter Yardımcısı Mr. Olaf Lindengren, bir aya yakın süredir Türkiye'de bulunmaktadır.

Beraberinde Genel-İş, Genel Başkan Yardımcısı Ertan Andaş ve Harp-İş Mâli Sekreteri Naci Tuncel olduğu halde, Adana, İskenderun, Mersin, Gaziantep Antakya ve ilçelerinde bir inceleme gezisi yapan İşveç'li sendikacı aybaşında Ankara'ya gelmiş ve Türk-İş Genel Merkezi'nde Genel-İş ve Harp-İş kollarındaki sendikaların Türkiye'de ki organizasyonu ile ilgili çalışmalarına başlamıştır.

Mr. Lindengren Türkiye'de beş ay daha kalacak ve bu işkollarında ki sendikaların faaliyetleriyle ilgilecektir.

ÖĞLE TATİLİ

İzmir'de öğle tatillerinin uygulanması isteniyor.

İzmir'de öğle tatillerinin uygulanması yolunda Belediye Encümeni'nin almış olduğu karara uyulmadığı bildirilmektedir. İzmir'li tezgâhtar ve büro işçilerinin öğle tatillerinin sağlanması için yapılan

gösteri yürüyüşü münasebetiyle Türk-İş Üçüncü Bölge Temsilcisi Burhanettin Asutay'ın mahkûm edilmesi sonrasından sonra, İzmir Belediye Encümeni, öğle tatillerinin yapılması ve bunu uygulamayanlar hakkında cezai tedbirler alınması yolunda bir karara varmıştır.

Ancak, bu kararın bugüne dek, tam anlamıyla uygulanamamış olması, İzmir'li tezgâhtar ve büro işçilerinin şikâyetlerine sebep teşkil etmektedir.

GREV

İzmir'deki Bank-İş grevi devam ediyor.

Bank-İş Sendikası'nın, İzmir Ticaret Bankası'nda uygulamakta olduğu grev, üç aya yakın süreden beri devam edilmektedir. 5 Ocak tarihinde başhyan grevin, banka ya 1 milyon liraya yakın zarar verdiği tahmin edilmektedir.

Banka, grev dolayısı ile bilanço çıkaramamış, bu amaçla sayısı 15'li bulan bir müfettişler kurulu, teftiş bahanesiyle bilanço çıkarmak için İzmir'e yollanmıştır. Müfettişlerin gerçek amacını bilen grev gözcülerinin, onları bankaya sokmak istememeleri üzerine, grevcilerle teftiş kurulu üyeleri ve greve katılmayan banka yöneticileri arasında bazı olaylar çıkmıştır.

Bank-İş Sendikası, işveren bankadan yılda üç ikramiye ve iki yılda bir kez terfi hakkı istemektedir. Bu arada, banka yönetmeliğinin de eksiksiz ve ayrımsız uygulanması, sendikanın istekleri arasındadır. Sendika yöneticileri, bütün bu hakların eskiden verilmekte olduğunu, ancak sendikalaşma üzerine bir «ceza» olmak üzere yönetmeliğin uygulanmasının durdurulduğunu ifade etmektedirler.

Greve katılan personel, her ay başında, ücretlerini sendikadan almaktadır.

AÇIKLAMA

D.D.Y-İŞ'in açıklaması

«Türkiye Demiryolları Fabrika ve Atölyeleri Sendikası» adında bir sendikanın başkanı olduğunu ileri süren Vahdettin Kaya adında bir şahıs, Türkiye Devlet Demiryolları İşçileri Federasyonu'nu itham ederek, hakkında toplu sözleşme yapılan demiryolları işçilerinin dışında kalan 30 bin demiryolu işçisinin hakkının aranacağını söylemiş, aksi takdirde, «sendikası»na bağlı 15 bin kişiyle büyük bir miting düzenleyeceğini ileri sürmüştür.

Konuyla ilgili olarak Devlet Demiryolları İşçileri Federasyonu tarafından düzenlenen basın toplantısında federasyon yöneticileri, iddia Vahdettin Kaya'yı yalanlamışlardır.

Öte yandan, federasyon genel sekreteri Ahmet Çatakçınlar de, konuyla ilgili olarak, Türk-İş Dergisi'ne özel bir demeç vermiştir. Çatakçınlar demecinde şöyle demiştir:

«Vahdettin Kaya, Tomis'in Çerkezköy eski başkanıdır. Yolsuzluk yaptığı iddiasıyla sendikasıdan tar edilmektedir ve halen de yargılanmaktadır. İşsiz kalan Kaya, bir ay önce Devlet Demiryolları'na girmiştir. Girer girmez de Haydarpaşa ve Sirkeci'de çalışan demiryolu işçilerini bölmek amacıyla kurduğu sendikasına adam toplamak için yanına aldığı bir hanımla birlikte ev ev dolaşmağa başlamıştır.

Sendikasının değil 15 bin kişi, 50 üyesi olduğundan şüpheliyim. Devlet Demiryolları İşçileri Federasyonu'nun üye toplamı, 12 Mart itibarıyla 29 bin 951'dir. Genel Müdürlük camiasında çalışan işçi toplamı ise 31 bin'den ibarettir. Bu durumda, söylenenlerin gerçeğe aykırılık derecesini tesbitte güçlük çekilmeyeceğini umarım.»

Dünyadan Haberler

ALMANYA

Alman Metal İşçileri'nin ücretleri Yükseldi

Ruhr Bölgesindeki demir ve çelik tesislerinde çalışmakta olan işçiler, Alman IG Metal Sendikası'nın İşveren Birlik'iyle akdettiği yeni çalışma saatleri haftada 40 saat olarak belirlenmiştir. Yeni Sözleşmeye göre ücretler % 7.5 nisbetinde artırılmış bulunmaktadır. Ayrıca yıllık ücretli izin iki gün fazlaştırılmış, çalışma saatleri haftada 40 saat olarak tesbit edilmiş ve işçilerin aylık kazançlarının yarısına tekabül edecek bir meblağın Yılbaşı ikramiyesi olarak verilmesi kararlaştırılmıştır.

AVUSTURYA

Avusturya'da PTT İşçileri Sendikası Lideri Parlamento'ya Seçildi

Uzun yıllar Avusturya PTT İşçileri Sendikası merkez komitesi üyeliğinde ve son bir kaç senedir sözü geçen sendikanın İcra Kurulu'nda vazifeli bulunan Frans Bednar, Parlamento'ya seçilmiş bulunmaktadır. Viyana'daki Ticaret Akademisini 1923 yılında bitiren Bednar PTT İdaresinde işe başlamıştı. 1942 yılında Alman Ordusu mensubu olarak Harbe iştirak eden PTT İşçi Lideri, bilâhare esir düşmüş ve 1946 yılına kadar esaret hayatı yaşamıştı. 1950 yılından bu yana PTT işçisine hizmet etmekte olan Franz Bednar'ın bundan böyle işçi hak ve menfaatlerini Parlamento sıralarından koruma imkanına sahip olması memnuniyet uyandırmıştır.

ARJANTİN

Arjantinli Demiryolu İşçileri Ücret Zammı Aldı

İki aydır devam etmekte olan demiryolu grevi işçiler lehine halledilmiş bulunmaktadır. Arjantin Devlet Demiryolları İşletmesi ile demiryolu işçilerini teşkilatlandırmış bulunan iki sendika arasındaki müzakerelerin müsbet bir netice vermesi üzerine grev yoluna başvurulmuştu. Arjantinli demiryolu işçileri 1 Kasım 1964 tarihinden itibaren hüküm ifade etmek üzere % 25 nisbetinde bir ücret zammı almışlardır. 1965 Temmuzundan itibaren gene % 17 nisbetinde yeni bir zam yapılacaktır. Fiatların aniden yükselmesi üzerine almakta oldukları ücretlerle geçinmelerine imkân bulamayan demiryolu işçilerinin bu grevi Milletlerarası Ulaştırma Federasyonu tarafından başından beri desteklenmekteydi.

KORE

ICFTU Kore İşçi Bayramı Münasebetiyle Bir Tebrik Mesajı Gönderdi

10 Mart 1965 günü kutlanan Kore İşçi Bayramı münasebetiyle Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Ömer Becu bir tebrik mesajı göndermiştir. Son 19 yıl zarfında Kore İşçi Sendikaları Federasyonu'nun Koreli işçilere kazandırdıklarına temas edilen mesaj'da, Ömer Becu, bu bayram'ın hür ve demokratik sendikacılığa bağlılığın bir tezahürü olmasını ümidettiğini ifade etmiştir.

BERMUDA

Bermuda Elektrik İşçilerinin Grevi Sona Erdi

Bermuda Adasındaki elektrik işçileri, Elektrik Şirketi'nin kendilerini toplu pazarlık yapmaya yetkili görmediğini ilân etmesi üzerine greve gitmişlerdir. Elektrik işçilerini teşkilatlandırmış bulunan Sendika ile İşveren arasındaki münasebetler 19 Ocak tarihinde kesilmişti. Şubat ayı başlarında grevin diğer işçiler tarafından da desteklenmesi üzerine, Bermuda Adası'nda genel grev bahis konusu olmuş ve polis ile işçiler arasında yer yer çarpışmalar çıkmıştı. Bunun üzerine, müzakereler tekrar başlamış, işveren işçilerin toplu pazarlık yapmağa yetkili olduğunu kabul etmek mecburiyetinde kalmıştı. Nihayet, taraflar işçinin toplu pazarlık yapabileceği, işçiler arasında ırk ayrımı yapılmayacağı, kıdem esasına hürmet edileceğini kararlaştırmış ve grev de sona ermiş bulunmaktadır.

RUSYA

Moldavya'da Çalışmakta Olan İşçiler Sibirya'ya Sürülüyor

Moldavya Sovyet Cumhuriyeti'nin Beserabya bölgesinde büyük bir korku hüküm sürmektedir. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin son günlerde Kazakistan bölgesine işçi sevki için açmış olduğu «gönüllü işçi toplama» kampanyasının bu korkuya sebebiyet verdiği anlaşılmaktadır. Beserabya bölgesinin 4500 Km doğusuna «gönüllü» işçi gönderileceği haberi ilk olarak 9 Ocak 1965 tarihinde duyulmuş ve kampanyayı «Moldava Socialista» gazetesi res-

belerinden bahisle kendilerine parasız seyahat ve mesken kredisi vadedilmektedir. Ancak işçinin kampanyaya katılmaması ve Sibirya'ya gitmek istememesi karşısında mecburi çalıştırma usullerine başvurulacağı ve kaskı yapılmağa başlanılacağı anlaşılmaktadır. Bu nakil hadisesi Beserabya'da ilk defa vuku bulmaktadır. 1940 ve 1944/45 senelerinde yarım milyondan fazla işçi gene «gönüllü sevkıyat» adı altında Sibirya'ya gönderilmişti. 1955/56 yıllarında da aynı yola başvurulmuşsa da aniden patlak veren Macar İhtilali karşısında Sovyet idarecileri fazla diretmemişler ve derhal tutumlarını değiştirmişlerdi.

İTALYA

İtalya'da Bir Milyon Yapı İşçisi Grev Yaptı...

İtalya'da bir milyondan fazla inşaat işçisi 23 Şubat 1965 tarihinde yapılan memleket çapındaki greve iştirak etmişlerdir. Greve, İtalyan Hükümeti'nin inşaat kredilerini tahdit etmesi üzerine bu işkolunda meydana gelen durgunluğu protesto etmek amacıyla başvurulmuştur. İnşaat işkolundaki durgunluk işçilerin kazancı bakımından ciddi bir tehlike teşkil etmekteydi. Grev kararını İtalya'da bu işkolundaki üç Yapı ve Ağaç Sanayii Sendikası almış bulunuyordu.

AMERİKA

1965 Ocak'ı başlarında Amerikan Yağ Kimya ve Atom Sanayii İşçileri Sendikası ile Petrol İşçileri Sendikası tarafından, merkezi Kaliforniya'da bulunan Standard Oil Şirketi mamulleri aleyhine açılan boykot sona ermiştir. İşverenin bu işkolunda uygulanan şartları istihdam ettiği işçilere de teşmil edeceğini bildirmesi üzerine Kaliforniya, Washington, Oregon, Idaho, Utah ve Arizona eyaletlerinde uygulanmakta olan boykot bitmiştir. İşçilerin ücretleri ortalama olarak % 4.5 nisbetinde arttırılmış ve 5 sene kımen ilan etmiştir. Kampanya'da işçilerin vatanseverlik duygu ve veci demi olanların senelik izinlerinin

bir hafta uzatılacağı hususunda muhtabakata varılmıştır.

İSPANYA

İspanyol İşçileri Sendika Hürriyeti Tanınması İçin Gösteri Yaptı

İspanya Çalışma Bakanlığı'nın ha zırlamış olduğu yeni toplu iş sözleşmesini protesto, etmek maksadıyla 5000'i mütecaviz metal işçisi Visca ya eyaletinin başşehri Bilbao'da nümayiş yapmışlardır. Bu arada işçiler, 12 Şubat tarihinde Babcock - Wilcox Metal Fabrikası'nın kapısında nümayiş yaptıkları gerekçesiyle işlerine son verilen dört arkadaşlarının durumunu da protesto etmekteydiler. Sendika hürriyeti lehine ve devlet kontrolündeki sendikaların aleyhine nümayiş yapmakta olan işçilere karşı polis şiddet gösteriniş ve 12 işçi tevkif edilmiştir.

Bilindiği gibi, İspanya'da sendika hürriyeti olmadığından toplu iş sözleşmeleri işçi ile işveren teşekkülleri arasında yapılan müzakareler neticesi meydana getirilmemekte ve devlet kontrolü altında bulunan sendikaların da desteğiyle, Hükümet tarafından empoze edilmeğe çalışılmaktadır.

AVUSTRALYA

Avustralya'da PTT İşçileri Haftada Beş Çalışma Günü Olması İçin kampanya yapıyor

Federal Hükümet Dairelerinin ve Devlet Dairelerinin pazartesi gününden cuma gününe kadar mesai yapmasına rağmen Avustralya'da PTT hizmetleri hafta tatili sırasında da yürütülmektedir. PTT hizmetlerinin de cuma günleri akşam üstü hitam bulması için yapılacak kampanyaya 100,000 PTT işçisinin katılacağı bildirilmektedir. Bu kampanyanın muvaffak olması halinde Avustralya'da PTT işkolunda da haftalık çalışma günleri 5 gün olarak tesbit edilecektir.

Milletlerarası PTT Federasyonu na bağlı bulunan Avustralya Birle-

şik PTT İşçileri Sendikası kampanya fikrini 20 Ocak tarihinde ortaya atmış bulunmaktadır. Konferansa katılan 8 sendikaya mensup delegeler fikri benimsediklerini ve kıt'a çapında bir kampanyaya girişilmesinin yerinde olacağını ifade etmişlerdir.

TAYLAND

Tayland İçin Yeni İş Mevzuatı Teklif Edildi

Tayland Hükümeti'nin memleket dahilinde sendikalara hür faaliyet gösterebilme imkanı vermesi işçilerle polis arasında çeşitli mücadelelere yol açmaktadır. Düşük ücretler karşısında, grevler bir birini takibetmekte ve sık sık polis müdahalesi ile karşı karşıya kalmaktadır. 1965'in Ocak ve Şubat aylarında yapılan grevler üzerine Tayland Hükümeti, çalışma hayatını düzene sokacak yeni bir İş Kanunu Tasarısı'nı müzakere etmeğe başlamıştır. Müzakare edilen kanun teklifine göre iş ihtilafı halinde ihtilafın 15 gün için uzlaştırma makadıyla resmi makamlara intikal ettirileceği ve gene 15 günlük bir karar verme safhasının bunu takibedeceği belirtilmektedir. 15 günlük süre sonunda karara itiraz edilebilmesi için de 1 haftalık bir müddet tanınmakta ve bu 37 gün içinde tarafların greve veya lokavta başvuramı yacakları tasrih olunmaktadır. Amme hizmetlerinde ve milli güvenliği tehdit edecek konularda greve ve lokavta başvurulamayacağı da anlaşılmaktadır. 1958 Yılında, Tayland Hükümeti'nin sendikacıları tevkif etmeğe başlaması üzerine harekete geçen Konfederasyon, Tayland otoritelerinin tutumunu Milletlerarası Çalışma Teşkilatı nezdinde şikâyet konusu yapmış ve acilen tedbir anılmasını talebetmişti.

LÜKSEMBURG

Avrupa Kömür ve Çelik Birliği Bürolarında Çalışanlar Grev Yaptı

26 Şubat 1965 günü sabah saat 11 den itibaren merkezi Lüksemburg'ta bulunan Avrupa Kömür ve

Çelik Birliği bürolarında çalışanlar greve başlamışlardır. Aynı gün akşam saat 6'ya kadar devam eden grev sırasında 1500 işçi sendikalarının tanınmasını istemişler, maaş sisteminin tekrar gözden geçirilmesini ve hayat pahalılığı endekslerine göre seyyaliyet verilmesini talep etmişlerdir. Ekonomik ve sosyal problemlerinin toplu pazarlık sistemiyle halledilmesine taraftar olduklarını belirten işçilerin grevi büyük bir ilgi ile karşılanmıştır.

Avrupa Ekonomik Birliğine üye 6 devletin Bakanlar Kurulu 1 Mart 1965 tarihinde yaptıkları toplantılarla % 4 nisbetinde bir ücret artışına ve diğer haklar bakımından da işçilerin mensubu olan sendika ile pazarlık yapılmasına taraftar olduklarını belirtmişlerdir. Avrupa Birliği'ne bağlı olarak faaliyet gösteren müesseselerdeki işçileri teşkilatlandırmış bulunan 3 sendika Bakanlar Kurulunca alınan bu kararın mücahedelelerinde ilk başarılı adım olduğunu ifade etmişlerdir. 2 Mart tarihinde geniş bir işçi toplantısı yapılarak grev kararının tesirli bir toplu pazarlık mekanizması kurulana kadar uygulanmaması kararlaştırılmış ve işverenin anlayışlı hareket etmemesi halinde tekrar greve başvurulacağı bildirilmiştir. Avrupa Ekonomik Birliğine bağlı müesselerde ve bürolarda çalışanların sayısı 6.400'dür.

ULUSLARARASI

ICFTU YÜRÜTME KURULU TOPLANTISI YAPILDI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yürütme Kurulu 15-17 Mart 1965 tarihleri arasında Brüksel'de toplanarak 1965 Temmuzunda yapılacak ICFTU Kongresi'nin hazırlıklarını gözden geçirmiştir. 7-17 Temmuz tarihleri arasında yapılacak Kongre'ye 96 ülke

den 124 temsilci katılacaktır. İcra Heyeti şu konuların gündeme alınmasını kararlaştırmıştır:

— Hür sendikacılık hareketinin gelişmekte olan ülkelerdeki görev ve problemleri,

— Uluslararası ticaret ve kalkınma,

— Kadın işçilerin problemleri,

Konfederasyon'un 1962/64 yılları faaliyet raporu, Kongre'ye, Genel Sekreter Becu tarafından sunulmuştur.

ICFTU Yürütme Kurulu toplanışında, Birleşmiş Milletlerin karşı karşıya bulunduğu siyasi ve iktisadi krize de temas edilmiş ve Uluslararası Adalet Divanı'nın kararlarına riayet etmeyen Sovyet Rusya ve diğer bazı Hükümetlerin bu konudaki hatalı tutumları müzakere edilmiştir. Birleşmiş Milletlerin barış tesis yolundaki çalışmalarının devamı için gereken finansmanın, bu devletlerin, ödevlerini yerine getirmemeleri sebebiyle yapılamadığı ortaya konmuştur. Yürütme Kurulu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na meydana getirilen ve bu konuda vazifelendirilen «Ad Hoc Komitesi»nin çalışmalarında başarıya ulaşacağını ümidettiğini belirtmiştir.

AFRİKA SENDİKALARI RODEZYA MESELESİNDE İNGİLİZ HÜKÜMETİNİN DİKKATİNİ ÇEKTE

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı olarak faaliyet gösteren ICFTU Afrika Bölgesel Teşkilatı, İngiltere Hükümeti'ne müracaatla Rodezya meselesine hal çaresi bulunması amacıyla, bir konferans tertip edilmesini talep etmiştir. Bilindiği gibi Rodezyanın güneyi İngilizler tarafından desteklenen Ian Smith rejiminin hakimiyeti altındadır. Sendikalar Ian Smith'in ve etrafındaki azınlık zümrenin beyazlardan mürekkep olduğunu, artık idarenin Afrikalı çoğunluğa terkedilmesi gerek-

tinin ileri sürmektedirler. Ian Smith ve rejimi ırk politikası takibetmekle suçlandırılmakta ve evvelce tevkif edilerek sürgün mahallerine gönderilen sendikacıların bir an ev-

vel serbest bırakılmasına İngiltere Başbakanı Harold Wilson'un tavassut etmesi istenilmektedir. Bu halin Rodezya'nın istikbali için tehlikeli olduğu ilgili çevrelerce bildirilmekte ve sulhün tesisi için ırk ayrımı politikasına, adaletsizliğe derhal son verilmesi lüzumu üzerinde durulmaktadır.

ICFTU EKVATORLU SENDİKA LİDERİ NİN TEVKİF EDİLMESİ YOLUNDAKİ KARARI PROTESTO ETTİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Ekvator'da halen idareyi ellerinde tutmakta olan askeri cunta başkanı Amiral Ramon Kastro'ya gönderdikleri bir protesto telgrafı ile askeri cuntanın, Ekvator Telekomünikasyon İşçi Federasyonu Genel Sekreteri José Maria Larco'yu tevkif kararını şiddetle tel'in etmiştir. Sözü geçen Federasyon 1964 Nisanından beri büyük bir baskı altında tutulmaktaydı. Memleketin radyo, telgraf ve telefon işçilerini teşkilatlandırmış bulunan Federasyon'un demokratik usullere göre seçilmiş bulunan Yürütme Kurulu üyelerinin değiştirilmesi yolunda bir kanun çıkarılmıştı. Kanunun mer'iyete girişinden bu yana Hükümet, kendi namzetlerinin Federasyon'daki kilit noktalara yerleştirilebilmesi için her türlü tazyiki yapmaktaydı. Halen Federasyonu yönetmekte olan şahısların işlerine son verilmesi ve nihayet Genel Sekreter Larco'nun tevkif edilmesi yolunda karar alınması üzerine ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu Ekvator'da sendika hürriyeti ve haklarının korunmasını istemiştir. Diğer taraftan 80 ülkede 2 milyon işçisini teşkilatına bağlamış bulunan Posta Telgraf ve Telefon İşçileri Federasyonu da Ekvatorlu cunta liderlerinin politikasını değiştirmesini istemektedir.

Çalışma Hayatı İle İlgili Herkesin Kitabı

SENDİKALAR VE

GREV, LOKAVT HAKLARI

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO. 35

274 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 275 Sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili Türk-İş görüşleri, tasarıların tenkidi, basının görüşü, komisyon raporları, kanunlarla ilgili hakların Dünya ve Türk Anayasa'larındaki yerleri, Danıştay, Yargıtay, diğer mahkemeler ve Yüksek Hakem Kurulu kararlarını kapsıyan bu kitap, Türk sendikacılığının ansiklopedisidir.

1200 sayfa, fiyatı 50 T.L.

Ödemeli olarak gönderilir.

İsteme Adresi : Atatürk Bulvarı İşçi Sigortaları Han Kat 3, Kızılay, Ankara

TÜRK-İŞ 2

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

AYLIK DERGİ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yayın Organı

OKUYUNUZ

ABONE OLUNUZ

Atatürk Bulvarı, İşçi Sigortaları Han Kat 1 No. 2, Kızılay, Ankara

TÜRK-İŞ 1

Babası, biraz sonra hergünkü gibi, yerin yüzlerce metre altına inecek, akşam eve dönerken kendisine bir de simit getirecekti. Ama, babası dönmedi. Bir daha da dönmeyecek. O, hiçbirşeyden habersiz, kardeşiyle beraber, babasını bekliyor.

Bu, O'nun ve bütün madenci çocuklarının kaderi.

ayrılış

ve...

bekleyiş

**kara akar zonguldağın deresi
yüz karası değil, kömür karası
böyle kazanılır ekmek parası...**

